

Kaisa Mars

TULEVAISUUDEN MERIKAUPUNKI OULU

Kaupunkilaisten visio merellisestä Oulusta

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalous
Joulukuu 2021**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2021	Tekijä/tekijät Kaisa Mars
Koulutus Tradenomi, liiketalous		☒ AMK ☐ YAMK
Työn nimi TULEVAISUUDEN MERIKAUPUNKI OULU, KAUPUNKILAISTEN VISIO MERELLISESTÄ OULUSTA		
Työn ohjaaja Helena Åkerlund		Sivumäärä 35 + 3
Työelämäohjaaja -		
<p>Sain tehtäväkseni Oulun kaupungilta analysoida avoimet vastaukset Merellinen Oulu -kyselyn tuloksista, joita käytetään Oulun kaupungin tavoitesuunnitelmassa Merellinen Oulu. Esittelen tässä työssä niistä analysoituja vastauksia ja johtopäätelmiä. Työn olen koonnut kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusta hyödyntäen. Avoimia vastauksia analysoitavana oli 1077 jotka, jaottelin kolmen pääaiheen alle: Oulun merellisyyden nykytila, visio tulevaisuuden merellisestä Oulusta ja tärkeimmät kehityskohteet. Suurin osa vastaajista oli Oulussa jo yli 10vuotta asuneita kaupunkilaisia. Analysoitavana oli vastaajien näkemyksiä merellisen Oulun nykytilasta ja visioita tulevaisuuden merikaupunki Oulusta.</p> <p>Työssä avaan Oulun merellistä historiaa sekä erilaisia jo aiemmin julkaistuja artikkeleita, tutkimuksia ja taustatietoja merellisestä Oulusta. Työn tein konsulttiyritys WSP:n valmiista tutkimusaineistosta Oulun kaupungin tavoitesuunnitelman ohelle.</p> <p>Lopputulema työssä oli, että tällä hetkellä merellisyys näkyy huonosti ja, merellisyyden parantamiseen tulikin runsaasti kehitysehdotuksia ja parannuksia. Työn, tarkoituksena oli tuoda vastaajien eli kaupunkilaisten ääni esille ja työ sisältää myös omia johtopäätöksiä ja kehitysehdotuksia.</p>		
Asiasanat Merellinen Oulu, tavoitesuunnitelma		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2021	Author Kaisa Mars
Degree programme Bachelor of Business Administration		
Name of thesis Future oceanic Oulu		
Centria supervisor Helena Åkerlund		Pages 35 + 3
Instructor representing commissioning institution or company -		
<p>I was given the task by the City of Oulu to analyze the open answers to the results of the Marine Oulu survey, added to the City of Oulu's target plan Marine Oulu. In this work, I present information on the analyzed responses and conclusions. I have compiled the work using quantitative and qualitative research. There were 1. 077 open answers to be analyzed. I divided them into different main topics: the current state of Oulu's maritime affairs, the vision of the future maritime Oulu and the most important development targets. Most of the respondent were city dwellers who had lived in Oulu for more than 10 years. The respondent's views on the current state of maritime Oulu and visions of the future maritime city of Oulu were analyzed.</p> <p>In this work, I open the maritime history of Oulu as well as various previously published articles, studies and background information about maritime Oulu. I did the work from the research material prepared by the consulting company WSP in addition to the target plan of the City of Oulu.</p> <p>The end result of the work was that at present the maritime affairs are poorly visible and, indeed, there were many development proposals and improvements to improve the maritime affairs. The purpose of the work was to bring out the voice of the respondents, the townspeople. The work also includes its own conclusions and development suggestions.</p>		
Key words Marine Oulu, target plan		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUKSEN TEKEMINEN	2
2.1 Taustaa tutkimukselle	4
2.1.1 Meri Oulu -tavoitesuunnitelma	4
2.1.2 Tutkimuskysymykset ja työn pohdintaa	6
2.1.3 Oulun satamat	7
2.2 Historiaa ja aiempia tutkimuksia	8
2.2.1 Oulun merellinen historia on komea	8
2.2.2 Kansalaisaloitteet	11
2.2.3 Oulun kaupungin suistokaupunkivisio	13
2.2.4 Ranta-Toppilasta Oulun merellinen keskus	14
2.2.5 Oulun merellisyys esiin	15
2.2.6 Oulun Merifestivaalit 2015	15
3 TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTI	17
3.1 Kaupunkilaisten näkemys merellisen Oulun nykytilasta	17
3.1.1 Hietasaaren alue	17
3.1.2 Torin alue	18
3.1.3 Suistoalue	19
3.1.4 Rakentaminen ja ympäristö	20
3.1.5 Palvelut ja tapahtumat	21
3.1.6 Satamat ja liikkuminen	22
3.1.7 Muut	22
3.2 Kaupunkilaisten visio tulevaisuuden merellisestä Oulusta	22
3.2.1 Rakentaminen ja ympäristö	22
3.2.2 Palvelut ja tapahtumat	24
3.2.3 Satamat ja vesillä liikkuminen	25
3.2.4 Muut	27
3.3 Merellisen Oulun tärkeimmät kehittämiskohteet	27
4 TUTKIMUKSEN TULOSTEN YHTEENVETO	33
4.1 Pohdinta	35
LÄHTEET	36
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Merellinen Oulu -kysely (Liite 1) on Oulun kaupungin Merikaupunki Oulu -tavoitesuunnitelman yksi osa. Sain tehtäväkseni analysoida kyselyssä neljään kysymykseen tulleet vapaamuotoiset vastaukset. Kyselyn tehnyt konsulttitoimisto WSP on analysoinut ja tehnyt Oulun kaupungille alustavan raportin kyselyn tuloksista, joista kaupunki on ottanut tarkempaan analysointiin strukturoidut kysymykset, joissa on ollut valmiit vastausvaihtoehdot ja minun tehtäväkseni jäi analysoida avointen kysymysten vastaukset. Kysymykset olivat:

1. Miten merellisyys sinusta Oulussa näyttäytyy?
2. Tulisiko merellisyyden näkyä Oulussa vahvemmin? Jos vastasit kyllä, niin miten merellisyyden tulisi sinusta näyttäytyä nykyistä vahvemmin?
3. Mitkä ovat mielestäsi kolme vetovoimaisinta tekijää Oulussa merikaupunkina?
4. Mitkä ovat Oulun meri- ja ranta-alueiden keskeisimmät kehittämistarpeet (esimerkiksi liikkumisen, palveluiden suhteen)?

Oulun kaupungin yleiskaavasuunnittelija Virpi Haverisen mukaan kaupungin tavoitesuunnitelman kannalta kaupunkia kiinnostaa erityisesti vastaukset kysymykseen ”Mitkä ovat Oulun meri- ja ranta-alueiden keskeisimmät kehittämistarpeet?” Oulun kaupunki tiedostaa ja on yhtä mielinen siitä, että Oulun merellisyyttä voisi ja pitäisi korostaa ja hyödyntää enemmän. Kyselystä käy ilmi, että kaupunkilaisilla on vahvoja näkemyksiä siitä, miten ja missä merellisyyttä voitaisiin parantaa. Oulun kaupungin kaupunkisuunnittelun sivuilla mainitaan näin:

Kysely vahvisti käsitystä siitä, että merellisyys aiheena kiinnostaa Oulussa suuresti mutta näkyy tällä hetkellä heikosti. Vastauksissa toivottiin merellisyyden näkyvän tulevaisuudessa nykyistä vahvemmin ja annettiin runsaasti ideoita eri alueiden kehittämiseen. Erityisesti vastauksissa toivottiin virkistysreittejä ja näkymien avaamista merelle, satamien kehittämistä sekä palveluita ja tapahtumia. (Merikaupunki Oulu.)

Avoimilla kysymyksillä saadaan tarkkaa tietoa, mutta eri vastauksia voi olla yhtä monta kuin on vastaajaakin, tarkin kysymysmuoto on aina avoin kysymys (Kananen, 2010, 84–85). Oulun kaupungin tavoitesuunnitelma -Meri Oulusta valmistunee vuoden 2020 loppuun mennessä ja siihen sisältyvät kaupungin ja eri työryhmien analysoinnit ja johtopäätökset. Tämän opinnäytetyön tulokset tulevat mahdollisesti myöhempään tarkasteluun ja käyttöön kaupungin suunnitelmissa toteuttaa visiota merellisestä Oulusta yhdessä kaupunkilaisten kanssa.

2 TUTKIMUKSEN TEKEMINEN

Opinnäytetyön tiedonkeruussa ja analysoinnissa käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta ja kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käsitellään lukuja ja niiden välisiä suhteita. Kanasen mielestä kvalitatiivinen tutkimus on kaikki muu tutkimus, joka jää jäljelle. Kvalitatiivinen tutkimus vastaa kysymykseen: Mistä tässä on kyse? Laadullinen tutkimus on kaiken tutkimuksen lähtökohta, sillä saadaan vastaukset mitä -kysymykseen. Ilmiötä hahmotetaan ja määritetään laadullisella tutkimuksella, joka auttaa ymmärtämään ilmiötä, eli mistä tässä on kyse. Ilmiön ymmärtämisen jälkeen voidaan käyttää määrällistä tutkimusta eli lukuja ja niiden välisiä suhteita, jotka mittaavat ilmiötä. Määrällisessä tutkimuksessa ”mitat” täytyy tietää. (Kananen 2010, 36–37.)

Edellä mainituista ajatuksista päädyin tässä työssä keräämään ensin kysymys kerrallaan vastauksia ja laskin kuinka usein jokin yksittäinen, tietty sama mielipide esiintyi ja koska vastauksia oli aina yhteen kysymykseen niin paljon, halusin jaotella vastaukset neljään eri pääryhmään. Näiden pääryhmien sisällä käsitelin kysymyksissä tulleita vastauksia niin että, kerroin kohteittain esiintyviä ja yleisiä vastauksia, joita ei määritelty mihinkään tiettyyn kohteeseen. Mikäli en voinut sijoittaa vastausta mihinkään näistä kolmesta ensimmäisestä ryhmästä, käytössä oli vielä muut -kohta. Jako oli seuraava:

- Rakentaminen ja ympäristö
- Palvelut ja tapahtumat
- Satamat ja vesillä liikkuminen
- Muut.

Tutkimuksen kohteena oli avointen kysymysten analysointi ja, niistä eriteltiin erilaisten vastausten sisällöt. Jaoin vastauksia samankaltaisten toiveiden ja aihealueiden alle. Sen jälkeen laskin samaa tarkoittavia sanoja ja lauseita omiin alueisiinsa, joista saaduilla kappalemäärillä koostin kaavioita helpottamaan ymmärrystä siihen, miten tuloksiin on tultu. Tutkimuksen tavoitteena oli tuoda ilmi vastaajien toiveet ja kehittämisideat merellisen Oulun kehittämiseen jatkossa sekä mielipiteet Oulun merellisestä nykytilasta. Suurin osa vastaajista oli yli 10 vuotta Oulussa asuneita kaupunkilaisia. Opinnäytetyössä käsiteltiin laadullista ja määrällistä tutkimusmenetelmää sekä itse prosessia, jonka avulla tuotiin teoria käytäntöön. Työn tarkoituksena oli selvittää vastaajien avoimista vastauksista ilmi tulleita havaintoja Oulun merellisestä nykytilanteesta ja tulevaisuuden toiveita merellisen Oulun kehittämiseksi. Työssä korostuu yksilön mielipide käsiteltävästä aiheesta.

Tutkimus on toteutettu analysoimalla kyselyyn tulleita avoimia vastauksia. Olen jaotellut oman näkemykseni mukaan aiheita ryhmiin ja koostanut niistä yhteenvetoa keräämällä suoria lainauksia vastauksista ja keräämällä määrällistä tietoa vastausten jakautumisesta. Määrällisen ja laadullisen tutkimuksen erottaa tutkittavien yksiköiden eli tutkimusobjektien määrä. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusobjekteja on yksi tai muutama. Määrällisessä tutkimuksessa tutkittavia on paljon, useita kymmeniä tai useita satoja. Määrällinen tutkimus mahdollistaa yleistämisen, eli kun asiaa kysytään sadoilta vastaajilta, voidaan sanoa tulosten pitävän paikkansa kaikkien niiden osalta, joita ilmiöt koskevat. Yhdestä vastaajasta ei voida vielä tehdä yleistyksiä. (Kananen 2010, 38–39.)

Kuten tässä työssä, laadullisen tutkimuksen aiheena oli neljä pääkysymystä, joita käsittelin ja joiden tarkemmasta analysoinnista pääsin määrälliseen tutkimukseen yksittäisten vastausten pohjalta. Voidaan sanoa, että laadullinen tutkimus on tutkijan eli minun näkemykseni vastaajien mielipiteistä ja oma analyysini niistä tulleista tuloksista. Määrällinen tutkimus taas perustuu puhtaasti jokaisen vastaajaan antamaan sanaan, jotka voi todentaa laskemalla samoja sanoja yhteen. Määrällinen tutkimus voidaan siis todentaa todeksi ja laadullinen on enemmän tutkijan omaa analysointia kyseisestä aiheesta. Käytössä minulla oli Excel-ohjelma, jolla jaottelin vastauksia ja laskin yksittäisiä sanoja. Toivon, että opinnäytetyö koetaan Meri Oulu -tavoitesuunnitelman lisäksi hyödylliseksi ja se tukisi tehtyä suunnitelmaa ja toisi vastaajien eli kaupunkilaisten äänen vielä enemmän kuuluviin, koska kaupunki omassa tavoitesuunnitelmassaan keskittyy alueittain tapahtuvaan kehitykseen ja noudattaa siinä pääosin kaupungin omaa linjaa. Saatujen tietojen perusteella kaupungin on mahdollista paremmin vastata asukkaiden toiveisiin ja kehittää merellistä Oulua yhdessä kaupunkilaisten kanssa.

Kyselyn toteutti konsulttiyritys WSP Oulun kaupungin toimeksiannosta kyselylomakkeella, johon saatiin 1077 vastausta. Kysely vahvisti käsitystä siitä, että merellisyys aiheena kiinnostaa Oulussa suuresti mutta merellisyys yleisesti näkyy tällä hetkellä erittäin heikosti. Aihe on herättänyt runsaasti kiinnostusta kaupunkilaisten, yritysten, yhdistysten ja päättäjien keskuudessa ja jo tähän mennessä on saatu laajasti erilaisia näkemyksiä, toiveita ja kehitysideoita. (Merikaupunki Oulu 2020.) Avoimia vastauksia tuli neljään kysymykseen, jotka olen kerännyt kahden aiheen alle:

1. Kaupunkilaisten mielipide Merellisen Oulun nykytilasta
2. Kaupunkilaisten visio Merellisen Oulun tulevaisuudesta ja tärkeimmistä kehittämiskohteista.

Kyselyä analysoin kvalitatiivista tutkimusta käyttäen, joka on loogista päättelyä ja tulkintaan perustuvaa sisällön läpi käymistä, jonka on tarkoitus koota yhtenäisen, tiivis ja selkeä yhteenveto tuloksista. Käytin

myös määrällistä tutkimusta, joka ilmenee vastausten jaottelussa kappalemäärin ja eri palkein esiteltynä, jolloin saa hyvin kuvan siitä mitä asioita nostettiin esille eniten. Työssä tuon ilmi oman näkemykseni vastaajien avoimista vastauksista ja siitä, miten he kokevat merellisen Oulun. Kyselyn vastauksia voidaan hyödyntää Oulun meri- ja ranta-alueiden kehittämisprofiilin suunnittelussa ja toivon voivani tuoda vastaajien erilaiset toiveet ja ideat julki totuudenmukaisesti, joilla tavoitesuunnitelman toteutumista voidaan vahvistaa jo tiedossa olevien toimenpiteiden lisäksi.

2.1 Taustaa tutkimukselle

Kysely on vain yksi osa merellisen Oulun -tavoitesuunnitelmaa. Merikaupunki Oulu -tavoitesuunnitelman tarkoituksena on muodostaa strateginen kokonaiskuva Oulun merellisyydestä eri näkökulmista sekä profiloida merellisiä alueita niiden käyttötarkoitusten ja arvojen mukaan. Tavoitesuunnitelman tarkoituksena on osaltaan vahvistaa merellisyyden merkitystä yhtenä kaupungin vetovoimatekijänä.

2.1.1 Meri Oulu -tavoitesuunnitelma

Tavoitesuunnitelmassa käsitellään Oulun kaupungin merialueita ja meren ranta-alueita. Työssä tarkastellaan luontevasti merialueiden liittymistä Oulujoen ja Kiiminkijoen suistoalueisiin sekä niiden palveluihin. Tavoitesuunnitelma laaditaan strategisena maankäytön suunnitelmana, jolloin sen keskiössä ovat kokonaistavoitteiden lisäksi eri alueiden käyttötarkoitukset ja niiden palvelukokonaisuudet.

Mukana prosessissa olivat

1. erilaiset asiantuntijaryhmät; paikallisen tutkimusyhteisön, yrittäjien, ulkoilu- ja liikuntatoimijoiden keskusteluryhmä.
2. Asukas- ja toimija kyselyt.
3. Visio- ja tavoitetyöpajat, joihin koottiin kommentoimaan asiantuntijaraati eri sidosryhmistä.
4. Kartta työpajat, joihin niin ikään koottiin asiantuntijaraati.

Työ alkoi joulukuussa 2019 toimintaympäristön analyysillä jatkuen kesällä tulevaisuuden visioinnista tavoitteiden määrittelyyn, syksyllä tavoitteet ja visiot määriteltiin suunnitelmiksi ja tavoitesuunnitelmatyö -Merikaupunki Oulu valmistuneeksi joulukuussa 2020. Työn tuotti Oulun kaupungille WSP, joka on rakennusosalalla toimiva suunnittelu- ja konsulttiyritys. (Merikaupunki Oulu 2020.)

Merellinen Oulu -kyselyn alueita olivat:

1. Liminganlahti
2. Varjakan alue
3. Kempeleenlahti
4. Hietasaari
5. Toppilan ja Pateniemen ranta-alueet
6. Kellon saaristo
7. Virpiniemi ja Kiviniemi
8. Kiiminkijoki suisto.

Aluekohtaiset kysymykset kuuluivat enemmän strukturoituun osaan, jonka vastaukset kaupungin oma työryhmä analysoi. Halusin tuoda kokonaiskuvaa ajatellen alueellisen jaonkin tässä esille koska kaupunkilaisten vastaukset avoimiin kysymyksiin toivat myös paljon paikkasidonnaisia vastauksia ja olen näin ollen käsitellyt niitä myös tässä työssä.

Oulun kaupungin kaupunkisuunnittelun sivustolla merikaupunki-Oulu tavoitesuunnitelman keskeisimmistä tavoitteista todetaan näin:

- Kokonaiskuvan muodostaminen Oulun merellisyydestä, lähtökohdista ja nykytilasta
- Trendi- ja kestävyysanalyysi – haasteita ja mahdollisuuksia Oulun meri- ja ranta-alueiden kehittämisessä
- Skenaariot tulevaisuuden kehityspoluista sekä merellisen Oulun vision muodostaminen
- Keskeisten kehittämistavoitteiden määrittely
- Merellisyyteen liittyvien kehittämisperiaatteiden määrittely teemoittain ja/tai alueittain
- Keskeisten aluekokonaisuuksien (meri- ja ranta-alueet) profilointi ja maankäytön kehittämistavoitteiden määrittely
- Mahdolliset suositukset jatkotoimenpiteistä suunnitelman toteutumista vahvistamaan
- Tavoitesuunnitelman sisällön havainnollistaminen ja visualisointi, sisältäen visiota kuvastavia, inspiroivia viitteellisiä havainne kuvia. (Merikaupunki Oulu 2020.)

Kyselyn Oulun kaupungille tuotti WSP. WSP ilmoitti vastauksia tulleen kokonaisuudessaan 1077 vastausta. Vastaajista Oulussa yli 10-vuotta asuneita oli 573, 1 - 10 vuotta asuneita 75, alle vuoden kolme

ja 24 vastaajaa ei asunut Oulussa. Vastaajien iät olivat 17 – 82 vuotiaiden välillä ja eniten vastauksia olivat antaneet 46-vuotiaat. Oululaisia ilmoitti olevansa 544, yhdistystoimijoita 40, ei mikään annetuista vaihtoehtoista 35, yrittäjiä 32, kunta tai muu viranomainen 11 ja luottamushenkilöitä 10 vastaajaa.

2.1.2 Tutkimuskysymykset ja työn pohdintaa

Haasteen vastaajien tilastointiin tekee se, että ohjeeksi oli annettu jättää postinumero -kohta tyhjäksi, mikäli asuu ulkomailla ja näitä tyhjiä kohtia löytyi raakadatasta, minkä kyselystä sain, reippaasti yli sata, joista kuitenkin osaan oli sitten mainittu joitain vuosia, kohtaan -kauanko olet asunut Oulussa? Jää epäselväksi, olivatko nämä vastaajat mahdollisesti joskus asuneet Oulussa ja nykyisin ulkomailla vai oliko postinumero vain jäänyt epähuomiossa pois. Oli myös vastauksia, joissa postinumero oli Ouluun, vaikka vastaus kysymykseen -kauanko olet asunut Oulussa? Oli: ”en asu Oulussa”. Näissä useimmissa postinumero oli epäselvä tai sitten 2013 vuoden kuntaliitoksessa Ouluun liittyneitä kuntia. En myöskään tiedä minne, WSP on tilastoinut yllä mainitun kaltaiset epäselviä vastauksia sisältäneet tulokset. Sen vuoksi en ole tutkimuksessani lajitellut vastaajia postinumeron tai sen mukaan, kuinka kauan vastaaja on tai ei ole asunut Oulussa. Syntymävuoden kohdalla epäselviä oli muutamia, mutta se ei vaikuttanut tulosten analysointiin, koska en päätenyt jaottelemaan vastaajia iän mukaan. Tutkin tätäkin mahdollisuutta ensin, mutta tulin tulokseen, ettei ikä vaikuttanut merkittävästi annettuihin vastauksiin eikä näin ollen olisi tuonut juurikaan lisäarvoa tutkimukselle.

Koin työn tekemisen ajoittain haasteelliseksi, koska en itse ollut mukana kyselyn tekemisessä ja sen muodostamisessa tai työryhmässä muutoinkaan. Oli ajoittain haasteellista saada pohtivaa otetta tutkimukseen, jonka tekemiseen en ole itse millään tavalla voinut vaikuttaa. Oli myös haasteellista löytää työhön Oulun kaupungin aiempaa kantaa merellisyydestä, siitä kun oli aika vähän tietoa saatavilla.

Päädyin seuraaviin tutkimuskysymyksiin työssäni

- Mikä tekee vastaajille Oulusta merellisen kaupungin?
- Mikä merellisessä Oulussa on jo hyvää vastaajien mielestä?
- Miten Oulun merellisyyttä pitäisi vastaajien näkökulmasta parantaa?
- Mitkä ovat keskeisimmät kehityskohteet, joita vastaajat toivovat?

2.1.3 Oulun satamat

Halusin tuoda esille tämänhetkisen tilanteen Oulun venesatamien osalta ja niiden palveluista, koska vastauksissa esiintyi laajasti toiveet satamien lisäämisistä ja kunnostamisista. Tarkemmat tiedot satamista voi käydä lukemassa Oulun kaupungin internetsivuilta; Oulun kadut, kartat ja liikenne.

- Hietasaari-Vaakunakylä
- Hollihaka
- Häyryseniemi
- Juurusoja
- Kasarminranta
- Kastellinranta
- Kauppilanranta
- Kellon Kiviniemi
- Kirkkorannantie
- Laanilanranta
- Meritulli
- Meritullin vierasvenesatama
- Nokkalan venevalkama
- Nykäsenrannan venevalkama
- Raatti
- Rajahauta
- Riuttu
- Saarela
- Tarhurintie
- Taskisenranta
- Tervaporvarinpuisto
- Toppilansaari
- Varikonranta
- Varjakka
- Värttö.

Liitteenä kartta Oulun kaupungin venesatamista (LIITE 2). (Veneily.)

2.2 Historiaa ja aiempia tutkimuksia

2.2.1 Oulun merellinen historia on komea

Kaleva -lehdessä Lauantaikärajät-raati otti kantaa Oulun merellisyyteen ja tuli siihen tulokseen, ettei Oulussa osata hyödyntää merellisyyttä. Kaleva -lehti kirjoitti 2016:

Kauppalaivasto ja tervasatama Oulussa olivat 1800-luvulla maailman suurimpia. Nykyäänkin Oulun satamissa vierailee noin 550 alusta vuodessa, mutta ne eivät juurikaan näy kaupunkikuvassa.

Nallikarin rantaa on kunnostettu ja se kerää aurinkoisilla ilmoilla väkeä. Toppilan aluetta rakennetaan merelliseksi asuinalueeksi.

Mutta voiko Oulua kuvata nykyään merelliseksi kaupungiksi?

Meillä on toimiva satama, merenkulkuun liittyviä hyvää aktiivisuutta, mutta jotenkin aito merellisen kaupungin leima puuttuu elämästä ja näkymistä. Eikä se selity pelkästään meren etääntymisellä maan kohotessa. Meri taitaa olla kovin monelle oululaiselle – varmaan monille päättäjillemmekin – vieras, toisin kuin oli 1800-luvulla. Joki on tutumpi. Sanoo Oulun kaupungin entinen apulaisjohtaja, opetusneuvos, Matti Rossi.

Merikaupunkia ei voi rakentaa keskustaan, koska sitä reunustaa sisävesi. Vesielementti on silti sielläkin ainutlaatuinen, sinne mahdollisuuksia kanoottiretkeilyyn, muuhun vesiturheiluun, ehkäpä kalastukseenkin. Vesibussi voisi liikennöidä vanhaa reittiään Toppilan, Pikisaaren ja Kauppatorin välillä. Avain merikaupunkiin on Toppilassa, sanoo Oulun kaupungin luovien alojen asiantuntija Petri Sirviö.

Merihenkisiä ravintoloita, kahviloita ja putiikkeja saisi myös syntyä. Ouluun lisää suurten purjelaivojen visiittejä sekä mereen ja merenkulkuun liittyviä tapahtumia. Toivoo Kirjailija Joni Skiftesvikin.

Satamaoperaattori Herman Anderssonin toimitusjohtaja Jari Rantamaulan mukaan liikenteen määrällä mitattuna Oulu sijoittuu maamme kymmenen suurimman sataman joukkoon, palvellessaan Pohjois-Suomen metsä-, kaivos- ja rakennusteollisuutta. Oulu on myös tärkeä nestemäisten polttoaineiden tuontisatama. Satamien työllistävät vaikutukset ovat myös suuria, noin neljäsataa henkilötyövuotta sekä välillisesti noin kaksi sataa työpaikkaa. Rantamaulan (2016) mukaan tuloväylän syventäminen parantaisi merkittävästi Oulun sataman kilpailukykyä sekä kasvattaisi sataman tavaravirtaa.

Matkailupalvelupäällikkö Anna Meriruoho, Oulun kaupungilta näkee, että merellisyyteen on panostettu ja menty eteenpäin ja toivoisi jatkossa aiempaa tiiviimpää yhteistyötä ohjelmayritysten kanssa, jotta merellisyyttä saataisiin tuotteistettua ja markkinoitua matkailijoille.

Kalevan artikkeli oli myös saanut lukuisia kommentteja lukijoilta, joista tässä yksi:

Oulunmerellä liikkuu veneitä tänäänkin. Kysykää veneilijöiltä miltä meri ja sen saaret näyttävät. Pyytäkää valokuvia saarista, ja majakoista. Perämeri on upea ja ainutlaatuinen mihin tahansa merialueeseen verrattuna. Vaiettu salaisuus on, että täälläkin on saaria ja hiekkarantoineen vieläpä upeampia kuin Saaristomerellä. Myös Marjaniemi on hieno mutta nykyisellä lauttaliikennemäärällä ei käytännössä ole vierailijoiden saavutettavissa ja siten jatkaa tarkoituksellista hiljaiseloaan? Veneyhteys Torinrannasta? Paketoikaa merimatka, lounas ja tarinankertoja niin edes jokunen matkailija saa tuon kauneuden nähdä. Maailman rantalomakohteet ovat tämänkaltaista ohjelmatarjontaa pullollaan ja kohteet usein mitättömämpiä kuin mitä meillä olisi tarjota. Marjaniemessäkin on nyt jo poikkeuksellisen hyvää lounasta tarjoava ravintola. Meillä on jo viiden tähden elämyksiä ja palveluitakin täällä, paketoikaa ja myykää! Mitään uutta ei aina tarvitse edes rakentaa. (Nimetön 27.6.2016) (Hujanen 2016.)

Oululla on myös merellistä historiaa ja nykypäivän toimintaa merimieskirkon toimesta. Norjalaiset merikapteenit olivat perustaneet kuulotiedon mukaan merimieskirkon jonnekin Hietasaareen vuonna 1878. Vuonna 1883 oli perustettu suomenkielinen merimieslähetykseura. Vuonna 1911 alkoi merimieslähetykseuran työ Oulussa, kun Oulun laivapäällikköyhdistys rakennutti lukusalin Toppilansalmeen. Oulu oli kolmas kaupunki Suomessa, Turun ja Helsingin lisäksi, missä toteutettiin satamalähetystoimintaa. 1920-luvulla toiminta oli vilkasta, mutta se ei koskaan kasvanut huomattavan suureksi, vuosienkaan varrella. Vuoden 1959 jälkeen kun laivaliikenne siirtyi uusille satama-alueille ja työ oli kausiluonteista, keskeytyen kovien talvipakkasten aikaan kokonaan, merimieslähetykseuran johtokunta yritti etsiä uutta huoneistoa keskikaupungilta vuonna 1968, josta olisi hyvät kulkuyhteydet kaikkiin satamiin ja kun tällaista ei löytynyt, johtokunta lakkautti toiminnan vuonna 1969. Vuosien tauon jälkeen toiminta jatkui vuonna 1981 Oritkarin satamassa merimieslähetyksenä ja muuttui vuonna 1991 merimieskirkoksi. Uusiin tiloihin Oritkarissa toiminta siirtyi vuonna 2002, jossa toimintaa on edelleen. (Merimieskirkko 2020.)

Perämerellä ja sen saarilla on ennen ollut suuri merkitys asukkaiden elinkeinolle. Saarilla on laidunnettu ja niitä on niitetty. Kalastusretket veivät kauas merelle ja rannoille rakennettiin kalasaunoja. Rannikoille syntyi teollisuutta ja sen mukana monia työtilaisuuksia, kuten laivan lastausta, puun kaukokuljetusta ja jalostusta. Iin Röytän historiaan liittyy merenkulkua ja lastaustoimintaa. Satama on ollut ahkerassa käytössä 1800- ja 1900-luvun taitteessa. Aallonmurtajat ja painolastikentät muistuttavat tänäkin päivänä alueen historiasta. Kauempana merellä olevilla saarilla on vanhoja kalastustukikohtien rakennuksia ja niiden sijoille on rakennettu myöhemmin myös palvelurakenteita retkeilijöille. Laitakarinsaarella, Härkäletossa, Krunneilla ja Kriisillä veneilijä voi havaita vanhoja merimajakoita, jotka kertoivat merenkulkijoille väylän alkupisteen ja luotsiaseman paikan. (Metsähallitus 2020.)

Tutkimuksen vastauksissa tuli ilmi joidenkin harmitus näköalapaikkojen vähyden vuoksi ja VisitOulu -sivuston mukaan näköalatorneja löytyy Oulusta kolme. Nallikarin majakka on valmistunut vuonna 1988 ja sen ylätasanteelta voi nähdä Nallikarin rannan sekä kesäisin siellä on vuokraus- ja kahvilatoimintaa. Tähtitorni löytyy läheltä keskustaa Linnansaaresta, jossa on toiminut kahvila vuodesta 1912. Tietomaassa sijaitsee kolmas torni, jonka ylin kerros on noin 35 metrissä. Torni on valmistunut vuonna 1921 vesitorniksi, ja nykyisin sinne voi varata illallisen ryhmille ja ihailia Oulua samalla. (Oulun matkailu 2020.)

Suomen tervahistorian voi havaita kartalta, maanmittauslaitoksen maastotietokannasta löytyy yli 16 000 tervahautaa, eniten niitä löytyy PohjoisPohjanmaan ja Kainuun alueelta. Tervaa on poltettu muuallakin maassa, mutta 1700-, 1800-luvuilla pääsääntöisesti Pohjanmaalla ja Kainuussa. Oulu tunnetaan tervakaupunkina. Oulussa Suomigrammi -palvelun karttaan merkittyjä tervahautoja on 270 kpl, mutta niitä voi löytää paljon enemmän, kaikkia ei ole merkitty karttaan. (Maanmittauslaitos 2020.) Tervanviennin aikaisimmat merkinnät löytyvät 1500-luvulta, jolloin sitä poltettiin lääkkeeksi ja suoja-aineeksi, mutta luultavasti sitä on tuotettu jo vuosisatoja aikaisemmin. 1600-luvulla siitä tuli suurtuotantoa Englannin ja Hollannin tarvitessa sitä purjelaivojensa suojaksi. Oulu, saatuaan Tapulikaupungin oikeudet vuonna 1765 tuli tervatuotannon keskuksiksi, josta se levisi Oulujokea pitkin Kainuuseen, jossa siitä muodostuikin talonpoikien pääelinkeino. Tervanpoltto hiipui 1900-luvulle siirryttäessä, rautaisten höyrylaivojen korvatussa purjelaivat sekä metsäteollisuuden. Puutavara kannatti paremmin verrattuna tervantuotantoon. Toisen maailmansodan jälkeen tervantuotanto on enää liittynyt kotiseutuperinteiden ylläpitoon. (Helsingin yliopisto 2020.) Tervanvienti avasi Oulun ovet kansainvälisyydelle ja toi mukanaan eurooppalaista sivistystä ja muotia sekä eksoottisia ja uusia tuotteita myytäväksi kaupungin vähittäiskauppoihin. Tervahistoria elää Terwa Management Oy:n toiminnassa, joka on luonut nykyaikaisen pääomasijoitusrahaston, jolla se kunnioittaa entisajan Tervaporvareiden henkeen rohkeutta, yksilöllisyyttä ja vahvaa ammattitaitoa sekä sijoittajien osallistumista päätöksentekoon. (Terwarahasto 2020.)

Haluaisin tuoda huomioksi tähän tutkimukseen myös Helena Petäistön kolumnin Kalevassa Oulun tervahistoriasta, jossa kysytään:

Oulun valttikortti on maailman suurin tervasatama – Miksi ihmeessä hieno tervahistoria jätetään hyödyntämättä? (Petäistö 2018.)

Mielestäni tässä jutussa tulee erittäin hyviä asioita pohdittavaksi merellisen Oulun matkailun kehittämiseksi, joita olisi syytä tutkia lisää yritysideoina.

Oulun kaupungin nimikkolaiva Oulu-laiva valmistui vuonna 1963 Merenkulkulaitoksen käyttöön, jossa se toimi vuoteen 1982, siirtyessään Saimaalle ja sieltä edelleen merivoimille. Vuonna 2007 Merellinen Oulu Ry osti laivan, kun merivoimat poisti sen kalustostaan. Samanlaisia aluksia on maailmalla vain kaksi muuta, toinen Australiassa ja toinen Latviassa. Tällä hetkellä alus on yhdistelmä modernia teknologiaa ja perinne- sekä kauppa-alusrekisterissä olevan laivan nostalgista historiaa. Alus on saanut SPS-statusen, joka mahdollistaa sen käytön kuljetus-, koulutus- ja kulttuurikäyttöön. Laivan voi löytää laituristaan Toppilanrannasta Hietasaaren puolelta salmea. (Merellinen Oulu 2020.)

Oulujoen suulla on toiminut vilkasta satamatoimintaa jo 1300-luvulta saakka. Kaupunkioikeudet Oulu sai vuonna 1605 Pohjanmaan tärkeimpänä kauppapaikkana. Ulkomaankauppa-oikeudet Oulu sai vuonna 1765 ja vuonna 1865 Oulun kauppalaivasto oli maan suurin. Toppilan salmi ja satama ovat syntyneet joen tukkeuman purkauksena vuonna 1724. Vuosisadan vaihteessa väylä syvennettiin 10 jalkaan, jonka paalutukset englantilaiset polttivat 1854. Tervan vientiä se ei silti lopettanut, vaan se hiipui 1800-1900-lukujen taitteessa. Toppilan satama syvennettiin 21 jalkaan vuonna 1910, sen siirtyessä kaupungin omistukseen ja sinne rakennettiin laitureita, rautateitä ja varastoja. Nuottasaaren satama, selluloosan ja suolan tuontia varten sekä kemikaalilaiturina 2013 vuoden loppuun asti toiminut Malmisatama valmistui vuonna 1953. Vihreäsaaren satama valmistui 1963 ja sinne tuotiin miljoonia tonneja öljyä, nykyisin nestemäisiä polttoaineita. Vihreäsaarella on syvä öljylaituri, joka mahdollistaa suurten öljylaivojen saapumisen täydessä lastissa. Myös Oritkarista löytyy syväsatama, joka on valmistunut vuonna 1970. (Ouluport 2020.)

2.2.2 Kansalaisaloitteet

Oulun kaupungille on tehty joitakin kansalaisaloitteita merellisyyteen liittyen, mitkä antavat osviittaa siitä, että kaupunkilaiset ovat toivoneet jo vuosia ja edelleen toivovat samoja asioita kuin tässä tekemässäni tutkimuksessa käy ilmi.

- Aloite 12.10.2017: Hollihaan venesatama- ja puistoalueesta kesäcamping paikka, samoin kuin on Tukholmassa Långholmenissa. Aloite ei ole mennyt läpi; kaupunki on antanut kieltävän vastauksen, vedoten kaavamääräyksiin. (Oikeusministeriö, kuntalaisaloite 4546, 2020.)

- Aloite 18.6.2018: Huvivenesatamiin toivottu varastointitiloja veneilijöille. Aloitteen tekijä on perustellut kantaansa näin: ”Pilottikohteena esittäisin Rajahaudan venesatamaa. Varastorakennuksilla parannetaan oululaista huviveneilyimagoa ja satamien turvallisuutta.” Aloite on saanut kieltävän päätöksen, kaupungin vedotessa investointiin ja määrärahojen puuttumiseen. (aloite 5744.)
- Aloite 11.9.2018: Pikisaareen on toivottu info- ja opastekylttejä kertomaan historiasta ja lisäämään matkailua sekä suiston virkistyskäyttöä rakentamalla opastettuja reittejä. Kaupunki on antanut vastauksensa 7.11.2019.
 Pikisaareen on vuoden 2019 aikana valmisteltu useampia opasteita kertomaan alueen luonnosta ja paikallishistoriasta. Pikisaaren alueelle on tehty myös Pikisaaren mobiiliopastereitti, josta löytyy ainakin perustiedot alueen kohteista. Mobiiliopastereittejä voi selata tietokoneella kotoa käsin tai maastossa esim. matkapuhelimella lataamalla sovelluksen Nomadi laitteen sovelluskaupasta. Jatkossa selvitetään mahdollisuutta tehdä reittiopasteita myös maastoon. (Aloite 6047.)
- Aloite 6.11.2019: Lammassaaren ja Linnasaaren väliin vanha väylä käyttöön, jollainen oli 1940-luvulla ja saarien välille silta. Lammassaaren toimintaa; kioski, nuotiopaikka. Näin saadaan kehitettyä ja lisättyä suistoalueelle merellisyyttä. Kaupunki ei ole vastannut aloitteeseen. (Aloite 12100.)
- Aloite 28.2.2020: Taskisenrantaan uimaranta. Aloittaja perustelee tarvetta suurella käyttäjämäärällä, joka lisääntyy uuden ”Sahan” asuinalueen myötä ja vähäisillä uimarannoilla alueella. Kaupunki ei ole vastannut aloitteeseen. (Aloite 13639.)
- Aloite 10.7.2020 Virpiniemen kehittämisestä monelta osin. Aloittaja perustelee kantaansa sillä, että ”alue tarjoaa loistavat mahdollisuudet erilaisiin liikuntapalveluihin ja vapaa-ajanviettoon yksilö- ja perheliikunnassa ympäri vuoden.” Oulun kaupunki on antanut oman vastineensa asiaan ja suorittanut joitain toimenpiteitä, enemmän voi lukea kaupungin vastauksesta suoraan oikeusministeriön kuntalaisaloite internetsivustolta. (Aloite 15463.)
- Aloite 2.8.2020: Ranta-alueiden siistiminen Rajahaudan ja Kuivasojan välillä. Kaupunki on antanut oman vastauksena siistimistarpeista ja toteutumisesta, josta voi lukea enemmän suoraan oikeusministeriön kuntalaisaloite internetsivustolta. (Aloite 15703.)
- Aloitteita on jätetty myös teiden talvikunnossapidosta, julkisen liikenteen parantamisesta ja lisäämisestä, suorien kulkuväylien lisäämisestä rannoille, uimarantojen kunnostamisista ja kehittämisistä, veneenlaskupaikoista, ulkotreenilaitteiden, alueiden ja mahdollisuuksien lisäämisestä, hiihtolatujen parantamisesta ja valaistuksien lisäämisestä. Aloitteista voi lukea enemmän oikeusministeriön kuntalaisaloite sivustolta. (Oikeusministeriö 2020.)

2.2.3 Oulun kaupungin suistokaupunkivisio

Oulun kaupungin suistokaupunkivisio on käynnistynyt 17.10.2017 ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 9.9.2019.

Tavoitteena on tiivistää kaupunkirakennetta suiston rannoilla, lisätä asukasmäärää sekä monipuolistaa rantojen käyttöä. Suistokaupunkivisio on luonteeltaan strateginen suunnitelma. Sen tarkoituksena on muodostaa yhteinen tahtotila ja kokonaisnäkemys suistoalueen tulevaisuudesta sekä kehittämisen periaatteista. Suunnitelma ohjaa periaatteillaan suistoalueen maankäyttöä ja kehittämistä.

Suistokaupunkivisio on laadittu vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten ja eri sidosryhmien kanssa. Kaupunkilaisille tehtiin kysely ”Millainen on sinun suistosi?” ja kyselyyn saatiin 250 vastausta. Nykytilan lisäksi kerättiin tulevaisuuden ideoita kehittämiseen.

Vastauksissa korostuivat suiston luonto ja luonnonmukaisuus, vesi, monipuoliset virkistysmahdollisuudet ja maisema. Virkistävää suistokaupungin kehittämisperiaatteita koskien palaute koski erityisesti luonnonympäristön- ja arvojen säilyttämisestä Hietasaarella ja sen edustan saarissa, melonnan ja soudun olosuhteiden kehittämistä sekä kalastuksen ja kalojen luonnonmukaisen lisääntymisen kehittämistä Merikosken vanhassa uomassa. Arvokkaan suistokaupungin osalta kiinnitettiin huomiota luonnonympäristöjen ja -arvojen turvaamiseen ja uusien kerrostalorakentamishankkeiden soveltumisesta arvokkaiisiin maisema- ja kulttuuriympäristöihin. Uudistuvaa suistokaupunkia koskien suurin osa vapaamuotoisesta palautteesta käsitteli ideoitua uutta Rommakonselän suistokaupunginosaa. Palautteessa mielipiteet jakaantuivat. Uuden kaupunginosan nähtiin toisaalta olevan ristiriidassa suiston luonto- ja maisema-arvojen kanssa ja toisaalta asutuksen laajentamista pidettiin hyvänä ideana.

Monipuolinen suisto muodostaa erinomaisesti saavutettavan virkistyskeitaan keskellä kaupunkia. Suistoa ympäröi pääosin viheralueet ja puistot ja sen ympäristössä asuu liki viidennes koko kaupungin asukkaista. Suiston aluetta kehitetään lihasvoimin liikkumiseen; pyöräilyyn, kävelyyn, melontaan, lautailuun ja kalastamiseen. Oulun merellisyyden ja merellisen historian voi aistia suistossa, joka on ollut satamapaikka ja reitti merelle. Nykyisin ja tulevaisuudessa siellä on matala väylästä sekä kaupungin, että seurojen ylläpitämiä venesatamia ja -valkamia. Alue on myös tärkeä kulttuurin ja tapahtumien keidas. Saariin ja salmiin oli visioitu runsaasti, luonnon ehdoilla, erilaisia virkistyskäytön mahdollisuuksia, niin maalla kuin vesillä liikkujille. (Suistokaupunkivisio 2020.)

Oulujoen suiston merkittävimmät kulttuurihistorialliset arvot liittyvät kaupungin perustamisen jälkeisiin vuosisatoihin ja tuon aikaisiin elinkeinoin, kuten terva- ja pikiteollisuuteen, lohennyntiin ja laivanrakennukseen. Tuoreempia kerrostumia ovat voimalaitosympäristö ja Toivoniemen asuntoalue 1940-luvulta sekä 1960-luvun monumentaalista keskustasuunnittelua edustava Vänmanninsaari. Valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä alueella on mm. Oulujoen suistoalueen historiallinen kokonaisuus, Oulun rantakorttelien julkinen

kaupunkitila, Merikosken voimalaitosympäristö, Hietasaaren huvila-alue sekä Kaupunginojan varren puistovyöhyke. (Suistokaupunkivisio 2020.)

Visiosuunnitelmasta käy hyvin ilmi, että siinä on paljon suunniteltu samoja asioita kuin tekemässäni tutkimuksessa tulee ilmi kaupunkilaisten toiveina. Tämän työn valmistuessa ei vielä voida arvioida suistovision toteutumista, siinä kun on esitetty tehtäväksi lisäselvityksiä ja aikatauluksi toteutumisille vuosia 2019–2025.

2.2.4 Ranta-Toppilasta Oulun merellinen keskus

Oulun kaupungin sivuilta käy ilmi, että uudistuvasta RantaToppilan alueesta halutaan kehittää Oulun merellistä keskusta, joka tulisi palvelemaan 300 venepaikalla, saunan, talviuintipaikan ja vesiliikuntakeskuksen antamin mahdollisuuksien myötä. Lähelle rakentuva asuntomessualue tuo yli 1000 uutta asukasta, vuoden 2025 aikana ja jälkeen. Alueelle on asemakaavassa osoitettu veneilytoimintaan liittyviä rakennuksia 3000kem2 ja satamalaitureille sijoitettavia palvelurakennuksia 200kem2. Alueelle on haettu toimijaa 28.8.2020 mennessä, joka kehittäisi ja toteuttaisi alueen suunnittelun käytön. (Oulun kaupunki, Ranta-Toppila 2020.)

Oulun asuntomessuista Hartaanselälle 2025 löytyy tietoa Oulun kaupungin sivuilta Ouka/hartaanselänranta/asuntomessut, Ouka/hartaanselänranta (Hartaanselän asuntomessut 2020) ja Oulun kaupungin viestinnän Mun Oulu artikkelista (Mun Oulu 2020) ja asuntomessujen virallisilta sivuilta (asuntomessut 2020) sekä Yle, että Kaleva on tehnyt artikkeleita aiheesta.

Oulun kaupunki on myös aiemmin, vuonna 2010 tehnyt Ranta-Toppilan kehittämistä suunnitelman eri yhteistyökumppaneiden ja työryhmien kanssa. Suunnitelman voi lukea Oulun kaupungin arkistoista, esitteestä Ranta-Toppila, kaupunki meren äärellä. (Ranta-Toppila 2020.)

Tutkimuksen vastauksissa esille tullut Heljä Koskimäen diplomityö, Oulun yliopistossa, arkkitehtuurin yksikössä tehty Hirsirakenteinen merikeskus Oulun Toppilaan löytyy Oulun Yliopiston kirjaston arkistoista. Työ on tehty Merikeskus -hankkeen tilaamana vuosien 2017–2018 aikana. (Koskimäki 2018.)

2.2.5 Oulun merellisyys esiin

Oulun kauppakamari on vaatinut Oulua nostamaan merellisyiden esille ja laatimaan meristrategian pikaisesti Oulun kauppakamarin, yritysten ja kaupungin kesken. Tämä käy ilmi vuoden 2009 Kaleva -lehden artikkelista. Silloin Toppilansaareen on kaavailtu uutta asumisaluetta, mikä on tällä hetkellä hyvää vauhtia rakentumassa. Kauppakamari on esittänyt toiveen kehittää Oulun matkailua ja viihtyisyyttä merellisyiden näkökulmasta ja panostaa rantareittien siistimiseen. Oulun kaupungin keskushallinnossa viesti on otettu ymmärtäväisesti ja yksimielisesti vastaan. Hallinnossa on oltu sitä mieltä, että merellisen strategian vetovastuu pitäisi olla teknisellä keskuksella ja aikataulu valmistumiselle seuraava kesä, eli kesä 2010. Teknisellä keskuksella on ollut suunnitelma, suiston ja merenrantojen kunnostuksesta ja kehittämistä on aloitettu Pikisaaren, Kuusisaaren ja Raatin suistoissa. Kauppakamarin aloite meristrategiasta on otettu kaupunginvaltuuston käsittelyyn mutta erillistä työryhmää ei ole vielä silloin luvattu, vaan on pidetty keskustelu ja tiedotustilaisuus suiston kehittämiseksi, jonne on kutsuttu edustajat kauppakamarista, teknisestä lautakunnasta ja teknisestä keskukselta. Artikkelit on kirvoittanut useita kommentteja kaupunkilaisilta, joista löytyy paljon samoja elementtejä, kuin tässä tutkimassani kyselyssä. Alla niistä muutama:

Vihdoinkin. Oulu on suomen ainoa kaupunki, jossa ei tiedä asuvansa meren äärellä. (Nimetön 7.9.2009.)

Kesti 30 vuotta, ennen kuin meri huomattiin. Tätä päivää olen odottanut. Valitettavasti en enää usko Oulun merta osaavan esille tuoda. Hävetköt kaikki päättäjät koko 30 vuoden ajalta! (Nimetön 7.9.2009.)

Merikaupunkiin kuuluisi jonkun vanhan oululaisen esikuvan mukaan rakennettu purjelaiva. Maisemanhoitoon perinteisin menetelmin, lampaita, vuohia ja lehmiä. Säilyisi niittymäisyyskin, johon on ymmärtääkseni oltu pyrkimässä niittotalkoin. Ja kiitos ei rantarakentamiselle, rannat ihmisten käyttöön, ei harvoille ja valituille ökyrikkaille ökyäjille. (Nimetön 7.9.2009.)

Rantojen siivous tosiaan kiireellinen. Nallikarin rantareitti Edenin takana on lähes yhtä silmiä hivelevä näky kuin kaatopaikka. (Nimetön 7.9.2009.) (Sankala 2009.)

2.2.6 Oulun Merifestivaalit 2015

Oulun ammattikorkeakoulun opiskelija Janita Jämsen on tehnyt opinnäytetyön aiheenaan selvitystyö Oulun merifestivaaleista vuonna 2015, joissa hän on itse ollut myös tuottajana. Työssä on, itse tapahtuman käsittelyn lisäksi selvitetty miten merellisyys tulee Oulussa esille ja kuinka sitä voitaisiin tapahtumien kautta parantaa. Kyselyt on teetetty tapahtuman kävijöille ja tekijöille. Työssä on myös

käsitelty Oulun merellistä historiaa. Työstä käy ilmi, että Oulussa on järjestetty vuodesta 2010 meritapahtumia, joista ensimmäisenä maailman suurimman purjehdusaluksen Sedovin vierailu, joka toistui seuraavana vuonna Oritkarin satamassa paikalle purjehtien maailman toiseksi suurin purjehdusalus. Merelliset tapahtumat saivat jatkoa Toppilan satamassa vuosina 2012–2014, jonka jälkeen merifestivaalit järjestettiin 2015 Kauppatorilla ja Kiikelissä, mitä tässä mainittu työ käsittelee. Oulun kaupunki on ollut tilaajana työlle. Työssä tulee esille, että Oulun merellinen kehittäminen on noussut esille eri hallintokuntien ryhmissä mutta selkeää meristrategiaa ei kaupungilta ole silloin löytynyt.

Oulun kaupunki on ollut mukana Suomi-Ruotsi yhteistyössä Boundless Bothnian Bay -projektissa Vuosina 2011–2014, jolloin on ollut tarkoituksena vahvistaa ja edistää Perämeren aluetta ja saaria käyntikohteena ja elinkeinoelämän voimavarana. Projekti oli edistänyt tapahtumia Perämeren alueella, ja Oulun ja Raahen kaupunki yhdessä olivat hakeneet jatkohanketta samalle projektille siinä onnistumatta ja projekti oli jäänyt siihen, käy ilmi työssä viitatussa sähköpostiviestistä Oulun kaupungin Tapahtumat, kumppanuudet ja kaupunkikulttuuri -tiimin tapahtumakoordinaattori Vesa Pynttäriltä. Työstä käy ilmi, että Oulun merellisyyden näkyminen ja siihen panostaminen voisi olla parempaa ja se koettiin tärkeäksi niin tapahtumaan osallistuneiden organisaatioiden kuin kävijöidenkin puolelta. Tuolloin kehitysehdotukseksi on päätyntä meristrategian luominen, jonka keskiössä olisivat: kaupunkirakentaminen, matkailun ohjelmalvelut sekä merellisten tapahtumien kehittäminen. Työn vapaissa vastauksissa on tullut ilmi paljon samoja asioita mitä tulee esille omassa tutkimuksessani, niistä alla muutama esimerkki:

- mereen liittyviä tapahtumia
- Merifestivaalit on hyvä keino. Olisi mukavaa, jos torinrannalta voisi vuokrata erilaisia vempelitä merellä liikkumiseen.
- Syväyksen parantaminen, jotta useammat laivat pääsisivät Kiikeliin ja torinrantaan.
- rantojen raivaus
- enemmän kahviloita ja palveluita. (Jämsen 2016.)

3 TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTI

Seuraavissa luvuissa 3.1 - 3.3 käyn läpi kyselyyn vastanneiden näkemyksiä merellisestä Oulusta. Luvussa 3.1 käsitellään merellisen Oulun nykytilaa alueittain ja eri infrojen kautta. Vastaaajien tulevaisuuden visiot käsitellään luvussa 3.2. Tärkeimmät kehityskohteet tulevat esille luvussa 3.3.

3.1 Kaupunkilaisten näkemys merellisen Oulun nykytilasta

Tämän aiheen alle sijoittuvat vastaukset tutkimuksen kysymyksistä, mitkä ovat mielestäsi kolme vetovoimaisinta tekijää Oulussa merikaupunkina sekä miten merellisyys sinusta Oulussa näyttäytyy?

Tein ensin paikkakohtaiset listaukset niille alueille, jotka korostuivat ja sen jälkeen yleisesti muut. Muihin alueisiin kuului neljä pääryhmää, joiden alle jaoin mielestäni sopivimmat mielipiteet.

3.1.1 Hietasaaren alue

Koko Hietasaaren alue, käsittäen Nallikarin oli huomattavasti eniten vastauksissa positiivisena toistuva paikka, jota pidettiin vetovoimaisena sekä siellä merellisyys näkyi monina eri asioina. Hietasaaren alue koettiin pääosin luonnonmukaisena ja rauhallisena paikkana. Nallikari vapaa-ajanviettopaikkana, missä oli useita eri palveluita, eniten uimarannan vuoksi, mutta myös talvella jäällä oleskeluun. Joissain vastauksissa toivottiin silti Nallikarin entistä parempaa kehitystä ja hyödyntämistä. Nallikari koettiin niiksi harvoiksi paikoiksi, mistä meren näkee ja voi seuraila laivaliikennettä. Eden sai mainintoja puolesta ja vastaan, lähinnä toivottiin sen kunnostamista ja nykyaikaistamista. Syitä voi lukea listattuna alta:

- Nallikari mainittiin ilman tarkentavia selityksiä 212 kertaa.
- Ainoastaan Nallikarista näkee aavan meren ja laivoja, kun ei ole pusikoita tai muita näköesteitä, kuten rakennuksia edessä, niin kuin lähes kaikkialla muualla Oulussa on 38 kertaa.
- Nallikarin uimaranta 32 kertaa.
- Nallikarissa voi aistia merellisyyden 8 kertaa.
- Nallikari on viihtyisä, jota hyödynnetään liian vähän 5 kertaa.

- Nallikari on hieno ja upea ja sinne sekä alueen läpi menee hieno kevyen liikenteen väylä, jossa näkee vettä ympärillä 4 kertaa.
- Nallikarissa merelliset harrastukset ja ulkoilumahdollisuudet: purjehduskisat, lautailijat jne. 4.
- Nallikari ainut ja sekin houkuttelee vain helteillä 3.
- Meren jäällä on mukava hiihdellä.
- Nallikarissa on hyvät palvelut: uimaranta, kylpylä, ravintola, campingalue, lähiluontoa ympärillä.
- Nallikari on suosittu ajanviettopaikka, kesällä ja talvella.
- Nallikari on matkailunähtävyys.
- Nallikaria on kehitetty hyvin.
- Nallikarin tapahtumat.
- Nallikariin huvipuisto.
- Hietasaari sen tarkemmin eriteltyinä syinä 18.
- Hietasaaren rauha, luonto, lintutornit, metsä, kasvit 7.
- Kauniit Hietasaaren rantareitit 4.
- Hietasaaren maisemat 3.
- Hietasaaren alueen ajanviettopaikat: Ponipiha, Seelari, veneilykeskukset, nuotiopaikat 3.
- Hietasaarella pusikot meren edessä, ne peittävät keskustastakin näkyvyyden 2.
- Hietasaaren satamat.
- Eden puolesta 5 ja vastaan 2.

3.1.2 Torin alue

Torin alue käsittää myös kauppahallin, teatterin ja kirjaston alueen, sai paljon ääniä mutta äänet jakautuivat monin osin merellisyyden puolesta ja vastaan. Usein tori koettiin vetovoimaisena vain kesällä ja silloinkin moni oli sitä mieltä, että aluetta pitäisi kehittää ja siistiä viihtyisämmäksi, erityisesti veden likaisuus nousi esille. Teatterin ja kirjaston sijainti meren päällä ja näkymien edessä koettiin harmilliseksi, samoin tehtaiden piiput horisontissa. Torin runsasta rakentamista, erityisesti korkeaa rakentamista vastaan oltiin jonkin verran, toisin kuin vanhat aitat ja torikojut toivat idyllisyyttä. Torin sijainti meren ja keskustan äärellä oli merellisyyttä lisäävä tekijä ja sieltä lähtevät kauniit rantareitit. Vierasvenesatama lähellä keskustaa koettiin pääosin hyödylliseksi, joskin se oli joidenkin mielestä liian pieni eikä kaikille avoin. Alla vastauksia lueteltuna:

- Tori sai 208 kommenttia ilman tarkempaa selitystä miksi, joskin osa kommentteista sisälsi maininnan heikosti tai vähän mutta oli kuitenkin haluttu mainita merellisyyttä lisäävänä ja vetovoimaisena. Joitain mainittuja ehtoja olivat: ”vain jos Rommakonselkä ruopataan tai ”Oli silloin ennen, kun oli laivaravintola” sekä ”jos sitä kehitetään ja siistitään” ja ”vain kesällä”.
- Torin satama, venepaikat 13 ja miinuksena kun eivät ole kaikkien käytössä ja on liian pieni 3.
- Torin sijainti meren äärellä 11.
- Torin rannan risteilyalus puolesta 8, vastaan (estää näkymät) 3, risteilyt paremmin saatavaksi.
- Torilla teatteritalo ja kirjasto meren edessä 6.
- Torin idyllisyys: Torin aitat ja vanhan ajan tunnelmaa, torikojut ja paljon ihmisiä 6.
- Tori on pilattu rakentamisella 4.
- Kauniit rantareitit 4.
- Torin kahvilat ja merinäkymät mainittiin, sieltä miinuksena näkymille tehtaan piiput, purjeveneinä, historiana ja erityisesti hotellin alta löytynyt hylky sai maininnan kaksi kertaa.
- Negatiivisia mainintoja saivat se, ettei Torinranta näytä tai tunnu mereltä, Torin edustan allas on likainen 2 kertaa.
- Yhden maininnan saivat Kauppahalli ja paikalliset herkut, alueen tapahtumat ja harrasteet, kuten suppailu ja wakeboarding sekä se, että Torin alue koettiin tärkeänä yhteisöalueena ja keskittymänä.

3.1.3 Suistoalue

Suistoalue nousi kolmanneksi eniten esiin vastauksissa ja samoin sen suomat monet harrastusmahdollisuudet ja palvelut. Toisaalta suisto ei usean mielestä liittynyt kuitenkaan merellisyyteen, mutta haluttiin silti mainita yhtenä vetovoimaisena ja merellisyyttä lisäävänä tekijänä, osittain siitä syystä, että se vie merelle ja suiston reunalla on paljon kauniita paikkoja. Useassa kommentissa mainittiin suiston ohella, että Oulu koetaan suistokaupungiksi, ei merikaupungiksi. Alla lueteltuna syitä miksi suisto nousi esiin:

- Mainittu, ilman tarkempaa syytä 77 kertaa.
- Suiston sijainti, siitä on helppo nauttia ja sen aistii ja näkee 13 kertaa.
- Suiston polut, luonto, maisemat ja näkymät 5 kertaa.
- Suistosaaret 4 kertaa.
- Suistoalueen kulttuurihistorialliset kohteet 2 kertaa.

- Suistoalueen palvelut: risteilyt, venesatamat, kevyenliikenteen väylät, ulkoilualue saivat maininnan yhdesti.

Muut mainintoja saaneet paikat, missä merellisyys näkyy ja koettiin vetovoimaiseksi tekijäksi merellisyyden kannalta. Eniten vastauksia saanut ensin:

- 31 kertaa mainittiin merellisen Oulun uudeksi keskiöksi Toppilansalmen ja -saaren aluetta, jossa kuitenkin kaivattiin merellistä historiaa nostettavaksi esille enemmän ja kehitettävän alueen satama- ja veneilypalveluita edelleen.
- Oritkarissa mainittiin hyvät merinäkömät ja mahdollisuudet, mutta harmiteltiin, että merellisyys näkyy alueen teollisuutena 15 kertaa.
- Hailuoto koettiin merelliseksi 14 kertaa, siellä erityisen maininnan sai Marjaniemi.
- Kellon Kiviniemi mainittiin 12 kertaa ja sieltä erityisesti satama-, ranta- ja Letonniemen alue.
- Myös Pikisaari ja sen läpi kulkevat reitit toivat merellisyyttä 12 kertaa.
- Tuira ja läheiset sillat sekä maisemat siellä saivat 9 ääntä.
- Myös Pateniemen alueella koettiin merelliseksi uima- ja muut ranta-alueet sekä uusi Sahan asuinalue 9 kertaa.
- Oulunsalosta näkömät merelle 7 vastaajan mielestä ja erityisesti 3 kertaa Varjakka tarjosi merellisyyttä.
- Hartaanselkä ja Kuusisaari saivat 5 mainintaa.
- Perämeri, Koskikeskus ja Virpiniemi 4 kertaa.
- Rajahauta, Martinniemi ja Kiikeli 3 kertaa.
- Haukipudas 2 kertaa.
- Yhden maininnan saivat Isoniemen Runtelinharju, Kempeleenlahti ja Vihiluoto, Liminganlahti, Ainolanpuisto ja Hollihaka.

3.1.4 Rakentaminen ja ympäristö

Tähän aihealueeseen rajasin mielestäni rakentamiseen ja ympäristöön sopivia vastauksia ja, eniten merellisyyttä koettiin tuulena. Merilintujen näkeminen ja laivojen äänet toivat myös merellistä tunnetta. Ei niin positiivisessa mielessä, merelle näyn ja pääsyn esti risukot, pusikot ja hoitamattomat ranta-alueet, joita moitittiin useassa vastauksessa. Moitteita tuli myös kaavoituksesta, jolla sallittu rakentaa korkeita rakennuksia merinäköymien eteen, kuten kirjasto ja kaupungin teatteri. Luonnon

osalta mainittiin maankohoaminen, luontoreitit, rannat ja metsät. Rannoille tehdyt reitit ja oleskelupaikat sekä kaupungin sijainti loivat myös merellisyyttä vastaajien mielissä. Alla tarkempia määriä:

- Näkyy, kuuluu ja tuntuu 42 kertaa, eniten **tuulena**, myös myrskyt, vesisateet, vähälumisuus, merilinnut ja laivojen äänet tuovat merellisyyttä.
- Näkyy risukkoina, pusikkoina, siivottomina, hoitamattomina ranta-alueina, joista ei merelle näe tai pääse 36 kertaa.
- Näkyy rakennuksina, joita on rakennettu joka paikkaan merinäköymien eteen ja tielle 23 kertaa.
- Luonto koettiin vetovoimaiseksi 22 kertaa: reiteillä, rannoissa, metsissä ja maankohoamisena.
- Rantaa kiertävät reitit ja oleskelupaikat toivat merellisyyttä 21 kertaa.
- Kaupungin sijainti meren äärellä toi merellisyyttä ja vetovoimaa 13 kertaa.
- Kauniit avarat, vaihtuvat maisemat toivat merellisyyttä 11 kertaa.
- Merellisyyys näkyi jossain muualla kuin kaupungissa 8 kertaa.
- Vain meren rannalla; ei osana kaupungin elämää eikä ohikulkijoille lainkaan 3.
- Meren jäällä ja silloilla 2.
- Lukuisissa pienissä järvissä sai yhden maininnan.

3.1.5 Palvelut ja tapahtumat

Palvelut ja tapahtumat osiossa eniten vastauksia keräsi erilaiset merelliset aktiviteetit ja harrasteet, sekä ajanviettomahdollisuudet. Muita mainintoja olivat:

- Aktiviteeteissa löytyy vetovoimaisia tekijöitä 21 kertaa: kalastus, uiminen, hiihto, luistelu, pilkkiminen, pyöräily, surffaus, varjoliitäminen.
- Uimarannoista 10 kertaa.
- Historiassa näkyy merellisyyttä 8 kertaa; maan tärkein laivanvarustajakaupunki, tervakaupunki, tärkeä merenkulku.
- Saaret ovat vetovoimaisia viiden mielestä.
- Risteilyt tuovat merellisyyttä 2 kertaa.
- Museot ja merelliset tapahtumat tulivat esille yhden kerran.

3.1.6 Satamat ja liikkuminen

Satamien ja merellä liikkumisen suhteen annettiin vastauksia eniten erilaisista veneilymuodoista ja yleisesti satama-alueet toivat merellisyyden tuntua. Alla tarkempia määriä ja vastauksia:

- Merellisyys näkyy veneilyssä 34 kertaa; purjeveneissä, soutuveneissä, melonta, veneilyseurat.
- Satama-alueilla 32 kertaa.
- Vetovoimaista siitä tekee lauttamatka Hailuotoon 8 kertaa.

3.1.7 Muut

Muut osion alle on listattuna ne, mitkä eivät oikein sopineet edellisiin ryhmittelyihin, mutta ansaitsivat silti tulla mainituiksi.

- Merellisyys näkyy huonosti tai ei lainkaan ja vetovoimaisia tekijöitä on hyvin vähän 231 kertaa, syystä että: Merellisyys on näkynyt viimeksi 50-60luvulla, pitäisi näkyä enemmän, näkyy vuosi vuodelta huonommin, rannoille ei pääse, merelle ei pääse, veneitä tai laivoja ei näe, ei ole mukavia retkeily- ja ulkoilupaikkoja, ei huomioida matkailussa eikä markkinoinnissa, eikä ole osaamista.
- Näkyy vain puheissa 16 kertaa, 7 kertaa syystä, ettei Oulu ei ole meri- vaan suistokaupunki.
- Viiden mielestä merellisyys näkyy riittävästi, kunhan vain osaa katsoa.
- Riitelynä kaupunkilaisten kesken tai näkyy kauniisti, mainittiin kerran.

3.2 Kaupunkilaisten visio tulevaisuuden merellisestä Oulusta

Tämän aiheen alle sijoittui vastaukset kyselyn kysymykseen, miten merellisyyden tulisi sinusta näyttäytyä nykyistä vahvemmin? Vastaukset on jaettu ryhmiin rakentaminen ja ympäristö, palvelut ja tapahtumat, satamat ja vesillä liikkuminen sekä kaikki muut mitkä eivät sopineet edellisiin.

3.2.1 Rakentaminen ja ympäristö

13 kertaa toivottiin ettei rakennettaisi korkeita rakennuksia rannoille tai näkymien eteen. Yleisesti rantarakentamista vastaan oltiin 20 kertaa, erityisesti Torin rannassa rakentamista vastaan oltiin 11 kertaa. Muistutettiin 20 kertaa myös siitä, että rakentamisen ohella jätettäisiin viheralueitakin ja rakennettaisiin luonnon ehdoilla. Usein silti rakentamisen vastustamisen yhteydessä tuli toive jonkinlaisesta palvelusta tai käytöstä. Eniten toivottiin rantojen siistimistä ja avaamista pusikoista paremmille näkymille, 83 vastaukset. Mainintoja raivaamisesta ja siistimisestä tuli erityisesti Äimäraution ja Lentokentäntien (10 kertaa) sekä Hietasaaren, Toppilansalmen ja Seilitien päässä (5 kertaa). Saarien raivaamista ja siistimistä toivottiin, sekä niihin tulipaikkojen ja laitureiden rakentamista veneilijöiden ja kalastajien käyttöön. Rannoille tulisi olla vapaa pääsy kaikille 28 vastaukset. Ranta-alueita pitäisi hyödyntää asuntorakentamiseen ja asukkaiden virkistyskäyttöön, 22 vastaukset. Teollisuutta toivottiin pois rannoilta; Oritkari ja Nuottasaari saivat 21 mainintaa. Teollisuuden tilalle toivottiin huvipuistoa, asuntoja ja muuta merellistä toimintaa. Rantaviivan siirtoa toivottiin täyttämällä Torinrannan ja Hietasaaren välinen lahti kaksi kertaa.

Merenrannan varrelle pitäisi tehdä useiden kilometrien mittainen rantabulevardi, rantareittejä, kevyenliikenteen väyliä levähdyspaikkoineen ja niiden hyvä ylläpitäminen sai kannatusta 62 kertaa. Hietasaaren kevyenliikenteen väyliä pitäisi huoltaa säännöllisesti myös talvisin mainittiin kaksi kertaa. Toppilansalmen uudella alueella kevyenliikenteen väyliä toivottiin kunnostettavan. Kempeleenlahdelle bulevardia toivoi kaksi vastaajaa. Merenrantoihin vievät ajotiet pitäisi kunnostaa (kolme vastausta). Erityisesti näistä teistä mainittiin Martinniemen Villenniemen ja Häyrysenniemen kalasatamaan menevien teiden kunnostaminen ja ylläpito talvella. Maanteiden varsille toivottiin levennyksiä, mistä näkisi merelle kahdessa vastauksessa. Rakennuksiin toivottiin muita sävyjä kuin valkoista.

Luonnontilaisia, hoidettuja polkuja ja retkireittejä toivottiin rantoihin enemmän ja niiden varrelle nuotio-, levähdys- ja näköalapaikkoja 63 vastaukset → Letonniemen retkireitin kunnostaminen → Hietasaaren kehittäminen luontokohteena 8 kertaa. Meriakvaarion rakentaminen mainittiin 3 kertaa. Rommakonselän ja Hartaanselän ruoppaamista ja saarten asunto- ja julkisrakentamista toivottiin.

Kiikelinrannan ja Pikisaaren ruoppaaminen syvemmäksi tuli myös esille.

Meren katselemiseen ja kokemiseen olisi hyvä olla joku toinenkin kunnon avara paikka kuin Nallikari. Sellainen voisi olla pohjoispuolelle myös, eteläpuolellahan pääsee Vihiluotoon maisemia ihailemaan. Samoin olisi mukavaa, jos esim. Pikisaaressa, vaikka entisen koulualueen rantaa voisi hyödyntää yleisökäyttöön. Palveluja rannoille ei

välttämättä tarvitsisi olla, mutta joku Nallikarin rannan tyyppinen nuotiopaikka olisi kiva. (Vastaja 90140 alue, s.1964, asunut yli 10 vuotta Oulussa.)

Merellisyys syntyy arkipäivän kulttuurista, jossa meri on läsnä ihmisten arjessa ja vapaa-ajassa. Sitä ei voi siis liimata päälle. Käytännössä se syntyy rantojen rakentamisena siten, että kaupunkilaiset pääsevät viettämään aikaa rannoille ja veneilijöillä on rakennettuja paikkoja rantautua. Rakentamalla luodaan edellytykset. Ilman edellytyksiä ei synny elämää rannoille. Oululaiset veneilyseurat ja niiden satamat ja toiminta ovat myös avaintekijöitä. Niiden toiminnasta syntyy luonnollista kulttuuria, jossa meri on läsnä. Tärkein lähtökohta ja ajatus koko kehittämistoiminnalle pitäisi olla se, että rakennetaan kaupunkilaisille viihtyisää kaupunkia. Elämää ja merellistä kaupunkikulttuuria syntyy vain kaupunkilaisten luonnollisena toimintana. Kaupungin tehtävä on mahdollistaa tämä. Kun elämää ja kulttuuria syntyy, sitä voi joku haluta tulla katsomaan muualtakin. Toisin päin yhtälö ei toimi. Oulussa tunnutaan aina ajateltavan, että kehitetään turisteja varten. Minusta tämä on kummallista. Helsingissäkin rakennetaan Stadia stadilaisille. Siitä syntyy meininkiä kaupunkiin, jota turistikin haluaa tulla katsomaan. Palvelut syntyvät itsestään, kun on ihmisiä. (Vastaja 90840 alue, s.1968, asunut yli 10-vuotta Oulussa.)

3.2.2 Palvelut ja tapahtumat

Mahdollisuuksia toimia merellisyyden edistämiseksi ja luoda enemmän kilpailua ja tarjontaa, kuten yrittäjät, harrastajat, seurat 10.

Merellisiä tapahtumia toivottiin 31 vastauksessa ja erityisesti toivomus Toppilansalmen meripäivistä sekä erilaisista tapahtumista; purjehdusta, laivastovierailuja, uivia venenäyttelyitä, klubi- ja ravintolatoimintaa saivat 10 mainintaa. Oulu-laivan käyttöasteen parantaminen 3 ääntä. Myös Torinrantaan toivottiin enemmän merellisiä palveluita kuten vuokraveneitä, kalastuskurseja, uimarantaa, purjehduksia 8 kertaa.

Tehostaa tiedottamista ja lisätä opasteita, kuten tiedottaminen Oulu-regatasta ja opasteiden lisäysten ja polkujen varsille 14 ääntä. Vesireittien karttojakin kaivattiin.

Mahdollisimman monesta paikasta pääsyä merelle ja rannoille, erilaisten harrastusten pariin, kuten liitäminen, purjehtiminen, soutaminen, melonta, kalastus, harrastusvälineiden vuokraamista ja uimapaikkojen lisääminen 42, muun muassa Oritkariin ja Oulunlahdelle. Talvella jäällä tehtävät toiminnot, kuten luistelu, pilkkiminen ja hiihto 15. Erityisesti talvisista harrastepaikoista mainittiin Oulujoen suistoalue ja sen läheisyys sekä Nallikari ja Torinranta.

Toivottiin kehitettävän merellisiä vapaa-ajanviettopaikkoja, missä voisi oleskella 40. Nallikarin, Hietasaaren, Pikisaaren, Linnasaaren, Hupisaarten ja erityisesti 10 mainintaa saanut Torialue, jonne toivottiin iltaisinkin jotain muutakin ohjelmaa kuin baaritarjontaa. Virkistyskäyttöä Haukiputaan rannoille. Ympärivuotista toimintaa Hupisaarille.

Rannoille toivottiin 44 vastauksessa merihenkisiä kahviloita ja ravintoloita, joiden ruokalistoissa näkyisi merellisyys, tanssilavaakin toivottiin esimerkiksi Kiikeliin. Erityisesti viihtyisiä ravintolapalveluita kaivattiin Toppilansalmeen ja Torin läheisyyteen. Laivaravintoloita myös kaivattiin torille ja suiston varrelle 3.

Kauppoihin toivottiin enemmän paikallista kalaa myyntiin.

Merellisen historian esille tuominen; terva- ja merenkulun historia, vanhan puulaivan kunnostaminen ja näytille tai esimerkiksi ravintolakäyttöön tuominen 24.

Merellisyyden korostaminen myös kauempana rannasta, kuten keskustassa ja sieltä merelle näkeminen esimerkiksi näköalaravintola 17.

Saaristoihin pitäisi kehittää matkailua 23. Mainintoja saivat ainakin Sonnisaari 3, Heinäsaari ja Hevossaari; raivausta, kesäkahviloita, istumapenkkejä, valaistusta, nuotiopaikkoja.

Kellon Kiviniemeen ja Virpiniemeen toivottiin talviuintipaikkaa saunoineen. Virpiniemeen myös lisää laavuja ja wc-tiloja. Kiviniemeen kaivattiin myös opastettuja kierroksia 3.

Tukkisaareen melontakeskus.

Retkien järjestämisenä; Varjakkaan, Röyttään, Kattilakallaan.

Jos matkailua halutaan lisätä, merellisyys voisi olla yksi valttikortti. Raahessa on esimerkiksi komea vanha puupurjelaiva Fiia, jolla pääsee tekemään tutustumispurjehduksia. Ehkä siis semmoisia matalan kynnyksen testausmahdollisuuksia/tapahtumia voisi olla Oulussakin tai sitten tiedostus parempaa, jos niitä on jo nyt, etenkin purjehdukseen. Myös retkiä saaristoon/Hailuotoon vesiteitse voisi saada myytyä turisteille ja miksei paikallisillekin. Jonkin sortin merimuseo/luontokeskus, jossa olisi tietoa merestä, merenkäynnistä ennen aikaa ja nykyisin, voisi olla kiinnostava myös. Nuotiopaikkoja lähisaarille ja selkeitä vesiretkelykarttoja, joissa nämä näkyvät. Jotta veneilijät/melajat nämä löytäisivät myös. Vesilajien tapahtumia/lajiesittelyjen yhdistämistä muihin tapahtumiin. (Vastaja 90500 alue, s.1987, asunut yli 10 vuotta Oulussa.)

3.2.3 Satamat ja vesillä liikkuminen

Merelle pääsyä tulisi helpottaa myös veneettömille. Veneiden, kajakkien, SUP-lautojen vuokraaminen, sekä erilaiset laiva- ja veneretket sekä risteilyt ja vesitaxit/bussit saivat 68 ääntä. Kauppatoria ehdotettiin satamapaikaksi, josta pääsisi ainakin Nallikariin, Toppilansaareen, Kelloon, Varjakkaan ja Hailuotoon. Jokisuistoveneilyä kaivattiin myös. 14 vastausta merellisyyden vahvistamiseksi oli, että ihmiset pääsisivät näkemään laivaliikennettä ja katselemaan isojakin laivoja. Satamat pitäisi avata, mainintoja sai erityisesti Nuottasaaren satama. 17 vastausta sai matkustuslaivaliikenteen aloittaminen, eniten Ruotsiin suuntautuva matkustaminen. Veneilyn

olosuhteita pitäisi parantaa väylien ruoppaamisena, kunnostamisena ja ylläpitämisenä (20 vastaukset). Erityisesti Hietasaaren kaksi kanavaa, Johteensalmi ja Mustasalmi pitäisi ruopata veneille ja kanooteille (3 vastaukset). Kiiminkijoki suiston väylää pitkin pitäisi päästä Haukiputaalle. Vihreäsaaren kanava tulisi aukaista ja saari saada kaupunkilaisten käyttöön. Suisto pitäisi yhdistää mereen suluilla (2 vastausta).

Rannoille toivottiin enemmän julkisia yhteyksiä. Vene- ja laivapaikkoja toivottiin yleisesti rannoille lisää 26 vastauksen verran. Erityisesti kattavien palveluiden omaavan vierasvenesataman lisäämistä toivottiin 18 kertaa, jossa olisi ravintola, sauna, suihkut, wc, huoltorakennus, imuseptityhjennys ja tankkauspaikka. Maininnan sai erityisesti, jo olemassa olevista, keskustan sataman laajentaminen ja parantaminen 10 kertaa sekä uusina paikkoina Oritkari, Nallikari, Toppilansalmi ja Hollihaka. Venesatamien kehittäminen ja kunnostaminen keräsivät 31 vastausta. Mainintoja saivat erityisesti 6 kertaa Varjakan satama, jonne toivottiin palveluita pikaisesti, kuten vesipiste, tyhjennyspaikka ja huoltorakennus. Muita mainittuja olivat Kellon Kiviniemen ja Martinniemen satama-alue (3 kertaa). Pienveneilijät haluttiin otettavan huomioon erityisesti Torinrannassa, suistossa ja Toppilansatamassa 8 vastaukset.

Hailuotoon menevä silta olisi muutaman vastaajan mielestä mahtava matkailuvaltti (3 kertaa). Yhdeksän kertaa mainittiin Toppilan satamaseudun kehittäminen ja siitä merellisen keskuksen tekeminen kunnollisilla palveluilla molemmiin puolin väylää, kuten vesipiste, septityhjennys ja sähkövirta. Huoltorakennus saunoineen ja ravintoloineen. Väylän syvyydessä otettava huomioon myös isojen purjeveneiden pääsy kaksi kertaa. Merenkulkumuseon lisäämistä toivottiin alueelle ja junioripurjehduksen tukemista sekä melontaa ja SUP-lautailu mahdollisuuksien parantamista.

Tämän hetken ei-luonnontilaiset merenrannat tulisi ottaa "ihmiskäyttöön": ok, konttisatama ja öljyterminaali ei voi olla sisämaassa, mutta mahdollisimman hyvin kuitenkin. Veneettömille ihmisille lisää mahdollisuuksia päästä vesille. Suunnittelijat voisivat myös katsella Oulua mereltä, varsinkin jostain matalasta aluksesta kuten kajakista. ylettykö rantalaiturille (esim. Torille, Toppilansalmen mihinkään laiturille), Pateniemen saha-alueen uusille laitureille. Miten kierretään konttisatama, kuinka monen kilometrin lenkki tulee rantaa pitkin liikkuvalla uudesta aallonmurtaajasta jne. Oppia voi ottaa ihan mistä vaan muusta rantakaupungista suomessa, Oulu on takapajula. (Vastaaja 90500 alue, s.1974, asunut yli 10 vuotta Oulussa.)

Olen yksi harvoista oululaisista meripartiolaisista ja harrastan talvisin verkkokalastusta merellä. On vuodesta toiseen yhtä hämmästyttävää, miten harva oululainen on edes nähnyt Oulun mereltä käsin tai tietää millaisia saaria meillä on käytössämme, tai mitä lajeja harvinaisessa Perämeressä asuu. Ulkovarjakan saaren kehittäminen oli yksi oikeista askelista kohti merellistä Oulua, mutta nyt tämäkin työ on ilmeisesti keskeytetty. Tulisi enemmän tukea nuorten mahdollisuuksia päästä merelle ja oppia liikkumaan siellä.

Brändityössä tulisi tehdä näkyväksi meillä hyvin säilynyt rantaluonto ja Perämeren ainutlaatuiset, kauniit matalat rannat ja harvinaiset matalat vedet. (Vastaja ei ollut maininnut tietoja itsestään.)

3.2.4 Muut

Oulun tarkempi brändääminen ja profilointi sekä markkinointi myös muualla kuin Oulussa nousi vastauksissa 13 kertaa. Mallia markkinointiin kehoitettiin ottamaan esimerkiksi Kemistä, Turusta, Kotkasta tai Kuopiosta. Kaupunkisuunnittelussa tulisi huomioida merellisyys ja systemaattinen rantojen käyttö kahden vastauksen verran. Matkailupalveluihin panostamista toivottiin kahdeksan kertaa. VisitOulun nettisivujen uusiminen ja merellisyyden parempi esille tuominen, myös talvisaikaan sai mainintoja. Vastajien mielestä jäänyt meri ja valkoinen lumi on eksoottinen asia monelle turistille, eikä sitä oikein osata hyödyntää.

Torinrannasta vähäinenkin merinäköala kutistui, kun kaupallinen maauimala rakennetaan siihen. Eikö sitä voinut tehdä siihen Linnansaaren rantaan, missä se on muinoin ollutkin? Lisäksi lisäisin tähän Nallikarin leirintäalueen. Miksi asuntoauto/vaunu-alue on keskellä ryteikköä? Vieressä mahtava merimaisema, jota ei näe. Käykää Kalajoella opintomatalla. Nallikarin ravintolarakennuksesta pohjoissuuntaan, käyttämätön ranta-alue. Siihen asuntoauto/vaunualue. Taatusti Suomen suosituin leirintäalue sen jälkeen. (Vastaja 90150 alue, s.1948, asunut yli 10-vuotta Oulussa.)

Oulua voisi markkinoida merellisenä kaupunkina paremmin, mikäli merellisyyttä kehitettäisiin luontoarvoja kunnioittaen ja luontomatkailua suosien. (Vastaja 90100 alue, s.1981, asunut 1-10vuotta Oulussa.)

3.3 Merellisen Oulun tärkeimmät kehittämiskohteet

Tämän aiheen alle sijoittuvat kyselyn vastaukset kysymykseen, mitkä ovat Oulun meri- ja ranta-alueiden keskeisimmät kehittämistarpeet (esimerkiksi liikkumisen ja palveluiden suhteen)?

Tulosten analysointi on vaatinut laadullista tutkimusta vastausten sisällöistä ja esittämiseen on päädytty määrällisellä tutkimuksella, joka ilmenee liitteissä löytyvistä kuvioista. (LIITE 3.)

Vastauksissa korostuu eniten vastaajien toiveet kehitettävän kevyenliikenteen väyliä ja tuoda niitä lisää laajalle alueelle kattaen koko rantaviivan Oulun edustalla. Joissain vastauksissa todettiin niitä jo hyvin olevan mutta rantateiden lisäämistä pidettiin silti hyvänä ja ensisijaisena kehittämiskohteena. Erityisesti toivottiin keskustasta pohjoisen suuntaan vievää rantareittiä, joka jatkuisi ainakin Virpiniemeen saakka.

Lentokentätien kevyenliikenteen väylää toivottiin siirrettäväksi lähemmäksi rantaa tai ainakin merinäkymien mahdollistamisen pusikoiden raivaamisella. Hietasaaren kevyenliikenteen väyliä toivottiin kunnostettavan ja monipuolistettavan entisestään. Jonkin verran toivottiin myös Oulunsalosta Martinniemeen asti vievää rantareittiä. Talven ajan kunnossapidosta tuli myös jonkin verran huomioita. Sillat koettiin kauniiksi ja merellisyyttä lisääviksi tekijöiksi ja niitä joissakin vastauksissa toivottiin lisäävän.

Luontoarvoja puolustettiin useissa vastauksissa, ja rannoille toivottiin kiertäviä luontopolkuja sekä puistoja lisäävän. Erityisesti Hietasaaren alue nostettiin esiin luonnonmukaisena kehityskohteena. Sinne ei toivottu enää raskasta rakentamista, vaan luonnon ehdoilla tapahtuvaa kehittämistä. Lintutorneja kaivattiin yleisesti lisää ja niiden kunnossapitoa. Erilaisia opastekylttejä myös kaivattiin, joissa olisi tietoa linnuista, kasvillisuudesta ja merestä. Parempia opasteita kaivattiin, myös digitaalisena. Muita kohteita, joita nousi luonnonmukaisen kehittämisen toiveissa esille, olivat Letonniemen kunnostaminen, Papinkari ja vehreyden lisääminen Toppilansalmeen.

Rannoille pääsyä, merelle näkemistä ja näkymiä mereltä pidettiin huonona ja pusikoiden reilua raivaamista sekä rantojen siistimistä toivottiin laajasti koko rantaviivalla. Erityisesti nousi esiin Oulunlahden ranta-alueen uudelleen kunnostus, alue on päässyt vuosien saatossa rapistumaan täysin. Myös lentokentätien näkymiä peräänkuulutettiin, olisi matkailunkin vuoksi tärkeää, jotta matkailijoille avautuisi heti Ouluun tullessaan hienot merinäkyvät, nyt meri ei juuri edes pilkistä mistään, pusikoiden takaa. Toisaalta luonnonmukaisena pidettävää Hietasaartakin toivottiin raivaavan ja siistittävän, mutta luonnon ehdoilla. Muita erityisiä mainintoja tässä kohdassa saivat: Toppilansaari, keskusta, Hartaanselkä ja Mustasaari.

Rantoihin toivottiin lisää ja parempia palveluita, kuten lisää julkisia wc:tä ja niiden hyvää kunnossapitoa ja huoltoa, pieniä kioskeja ja pop up -kahviloita, merinäkymin viihtyisiä ravintoloita, terasseja, laituri- ja laivaravintoloita, joista saisi merellisiä annoksia, erityisesti paikallista tarjontaa. Eniten toivottiin uimarantoja lisäävän ja olemassa olevien kunnostamista sekä niihin palveluiden lisäämistä, kuten vessat, pienet kioskit, aurinkotuolit, välinevuokraus ja tapahtumat. Eläimille osoitettuja uimarantoja ja niidenkin pohjien kunnossapitoa kaivattiin. Nuotiopaikkojen lisäämistä ja nykyisten kunnostamista toivottiin laajoin aluein. Jonkin verran toivottiin julkisia saunoja lisää rantoihin.

Lähisaarten käyttöä ja niiden raivaamista toivottiin kaupunkilaisten ja matkailijoiden käyttöön. Niihin kuljetusta, rantautumispaikkoja ja järjestettyjä retkiä toivottiin. Osaan saarista ehdotettiin edes vähäisten

palveluiden lisäämistä, kuten laavuja, nuotiopaikkoja, retkeilymahdollisuuksia ja uimarantoja. Kesäisin kahvila- tai kioskitoimintaa. Roskiksia ja vessoja toivottiin ja niiden kunnossapitoa. Joihinkin saariin toivottiin laiduntamista, joka toisi mukavia näkymiä ja kivaa seurattavaa merellä liikkussa. Ehdotettiin myös välitettävän kuvaa kuivalle maalle, laiduntavista lampaista ja saarten merielämästä.

Muistutettiin siitä, että rannat pidettäisiin kaikkien käytössä, eikä suljettaisi niitä yksityisellä käytöllä. Rannat toivottiin jätettävän virkistyskäyttöön erilaisin kevyen rakentamisen toimin; puistoja, polkuja ja mukavia oleskelualueita. Esteetön liikkuminen rannoilla nostettiin myös esiin joissakin vastauksissa. Enemmän ja parempia opasteita toivottiin reiteille ja satamiin. Valaistus koettiin tärkeäksi, pimeät rantapolut eivät houkuta kulkemaan. Hyvin hoidetut, valaistut rantabulevardit kutsuvat ihmisiä meren ääreen ja rannoille. Retkipyöräilylle toivottiin tehtävän ja osoitettavan reittejä suojaisine levähdyspaikkoineen. Opaste- ja reittikarttojen tekemistä pidettiin tärkeänä, erityisesti mobiilisovelluksena.

Vesille pääsy koettiin hankalaksi tällä hetkellä, niin veneettömien kuin monien veneilijöidenkin puolesta. Toivottiin kovin erilaisia miniristeilyjä Oulun edustalla, vesibussien ja -taxien liikehdintää, lauttoja, vuokraveneitä ja -kajakkeja. Erityisesti Torilta suuntautuvaa vesiliikennettä Nallikariin, Hailuotoon, Kiviniemeen, Iin Raastakkaan ja kauemmas kuten Raaheen, Kemiin, Kalajoelle ja Luulajaan asti toivottiin. Satamia koettiin olevan liian vähän ja nykyistenkin palvelutasoa haluttiin nostettavan. Tärkeimmäksi palveluksi nousi polttoaineen saanti, jonka arvioitiin olevan erittäin heikkoa tällä hetkellä, tankkauspisteitä pitäisi olla huomattavasti enemmän. Veneilijöitä houkuttaisi rantautumaan myös huoltorakennukset, ravintolat ja vessat. Satamamainintoja saivat eniten Kiviniemi, Varjakka, Martinniemi, Toppilansalmi, keskusta ja Pateniemen uusi asuinalue, Saha. Myös pienvenesatamia, laitureita ja poijuja toivottiin lisäävän, mainintoja saivat Hartaanselkä, suiston alue, Nallikari, Toppilansalmi, saaret ja Hermannin. Erityisesti vierasvenesatamien lisäämistä hyvillä palveluilla toivoi noin puolet sataman maininneista, sijaintimainintoja saivat eniten Torinranta, Toppilansalmi ja sitten Nallikari. Erilaiset vesiliikuntamahdollisuudet toisivat ihmisiä merelle ja näistä toivottiin erityisesti kalastusmahdollisuuksien lisäämistä, SUP-lautailua, soutamista, melontaa, purjehdusta ja varjoliittoa mahdollistettavan tarjoamalla paikkoja, reittejä, välineitä ja opastusta. Vesiväylien kunnostamista, ruoppaamista, parempia merkintöjä ja vesistöreittien karttoja toivottiin. Huomautettiin myös, että useilta rannoilta on hankala päästä vesille yhtään soutuvenettä isommalla, maankohoamisen vuoksi. Erityisiä mainintoja ruoppaamistarpeista sai eniten Musta- ja Johteensalmi. Joitain mainintoja saivat Kallen väylä, Rommakonselkä, Kiikelinsalmi ja Hietasaaren alue.

Erilaisia tapahtumia ja tekemistä ja niistä parempaa tiedottamista, mainontaa ja markkinointia toivottiin useissa vastauksissa. Rannoille kaivattiin konsertteja, piknikkejä, perhetapahtumia ja vesille purjehdus-, veneily- ja vesiurheilutapahtumia, kilpailuja, näytöksiä ja kursseja. Erilaisia opastettuja retkiä ja elämyspalveluita kaivattiin. Huomionarvoiseksi kehittämistoiveeksi osoittautui myös kaupungin puolelta parempi seurojen tukeminen ja mahdollisuudet yrittäjille toimia ja luoda kilpailua ja erilaisia palveluja. Väline vuokrausta ja erilaisia kursseja; vesillä liikkumiseen ja harrastamiseen, perinteisiin, historiaan, kulttuuriin ja merenkäynnin osalta toivottiin. Merimuseon, -akvaarion ja kylpylän sekä huvipuiston ja entisen Kuusisaaren paviljongin korvaavaa viihdekeskuksen rakentamista nostettiin esille.

Historian ja perinteiden esille tuominen nousi myös esiin ja sitä toivottiin tuotavan esille varsinkin Hietasaassa erilaisin opastein, infokyltein ja Toppilansalmeen merenkulkumuseon rakentamisena, jossa esiteltäisiin ainakin Oulun puulaivahistoriaa, tervanpoltoa ja vientiä sekä lohenkalastusta. Merellisyyttä toivottiin korostettavan muuallakin kuin rannoilla, ehdotettiin näköalapaikkojen lisäämistä ja merellisyyden tuomista kauppoihin, keskuksiin, ravintoloihin ja kahviloihin; ääninä, videoina, kuvina ja annoksina. Talvisia aktiviteetteja toivottiin myös lisäävän ja nostavan jäätyneen meren matkailijoille nähtävyydeksi ja koettavaksi; luistelua, hiihtoa, mäenlaskua, pilkkimistä, hoijakkaa eli napakelkkaa, kioskeja, nuotiopaikkoja, suojaisia levähdyspaikkoja, kelkkareittejä ja potkureita. Pääsy näihin tulisi varmistaa reittien ja parkkipaikkojen kunnossapidolla.

Erilaisia paikkakohtaisia toiveita olivat seuraavat listatut paikat ja kehittämisideat.

- Eniten toivottiin torin kehittämistä, sen siistimistä ja nykyaikaistamista, rakennusprojektien loppuun saattamista, parempia näkymiä merelle, lisää tapahtumia, muitakin palveluita kuin baareja, tasokkaampia ja viihtyisimpiä kahviloita sekä ravintoloita merinäkymin, satama- ja laivaravintoloita, enemmän penkkejä, lisää puita ja istutuksia. Toiveissa oli myös keskitetty polkupyöräparkki sekä Kiikelin uimarannan kunnostamista ja palvelutason nostamista. Erilaisia risteilyjä toivottiin myös.
- Hietasaaren kehittämistä toivottiin lähes yhtä paljon kuin torin kehittämistä. Hietasaaren alueelle toivottiin luonnonmukaisia, parempia reittejä, polkuja ja niiden varsille nuotiopaikkoja, lintutorneja, suojaisia kuvauspaikkoja sekä infokylttejä ja erilaisia opasteita. Kesäkauteen toivottiin myös enemmän kioskitoimintaa. Veneenlaskupaikoille toivottiin tilavampia parkkipaikkoja ja riittäviä alueita liikutella isompaakin kalustoa.
- Nallikarin kehittäminen sai melkein saman verran ääniä kuin edelliset. Toivottiin lukittavaa/vartioitua tavaroiden säilytyspaikkaa, jotta uimaan tulleet seurueet pääsisivät kaikki

yhdessä uimaan tai yksin ollessa voisi käydä uimassa. Enemmän ohjattua toimintaa rannalle ja välinevuokrausta, parempia rantautumismahdollisuuksia. Majakan kunnostamista, jotta siellä voisi harjoittaa yritystoimintaa, nykyisessä kunnossa ei käyttäminen ei mahdollista. Huvipuistoa ja kylpylän uudelleen rakentamista ehdotti joku sekä hiekkarannan pidentämistä Möljänpäähän saakka. Yleistä rantasaunaa sekä lasten puuhapuistoa myös toivottiin joissain vastauksissa. Talvikunnossapitoa reiteille kaivattiin myös jonkin verran.

- Toppilansaarta ja -salmea toivottiin kehitettävän erityisesti vesiliikuntakeskuksena, salmen puolta enemmän veneilyn näkökannalta ja -saaren puolta hartiavoimin tapahtuvista aktiviteeteista, kuten purjeliito, surffaus. Salmen puolelle kaivattiin veneiden kokoontumisia, purjelaiva—ja muita merellisiä tapahtumia sekä merenkulkumuseota. Kunnollista vierasvenesatamaa ravintoloineen ja huoltorakennuksineen, missä ihmiset voisivat tavata ja viettää aikaa. Laitureille kaivattiin pukukoppeja ja yleistä wc:tä uimareita varten. Saaren puolelle välinevuokrausta ja maan muokkaamista niin, että se mahdollistaisi eri harrastusmuotoja sekä pusikoiden raivaamista viihtyisyyden ja näkymien edestä.
- Varjakansaarta ja satamaa toivottiin kokonaisuudessaan kunnostettavaksi ja otettavaksi käyttöön. Satamaan paremmat palvelut ja reittien kunnostaminen, niin maalla kuin vedessä. Saaren kunnostaminen kulttuuriperinnölliseksi kohteeksi ja yhdeksi Oulun merelliseksi matkailuvaltiksi.
- Jokisuiston kehittämiseen tuli ehdotuksia koko suiston varrelta siistimisen ja reittien tekoon liittyen. Suiston ruoppaaminen kuljettavaan kuntoon ja saarien raivaaminen virkistyskäyttöön, sekä laitureiden runsas rakentaminen, joka mahdollistaisi kalastamisen ja melojien, SUP-lautailijoiden ja muiden pienveneilijöiden rantautumisen. Laitureille toivottiin myös kahvila/kioskitoimintaa ja yleisiä saunoja. Useampi ehdotus tuli korvata pato koskella ja suluilla, jotka mahdollistaisivat kulun merelle ja toisivat merellisyyttä suistoon asti. Jokisuiston varten toivottiin jatkettavan pyörätietä aina Muhokselle asti.
- Kiviniemen kehittämisessä nousi esille sen kalastamisperinteet ja sataman alueen, parkkipaikkojen ja sinne vievän tien kunnostaminen. Myymälän parempi markkinointi ja kahvilan ja nuotiopaikan lisääminen sekä myös uimarannan kunnostaminen esiintyi toiveissa.
- Oritkarista toivottiin teollisuutta pois ja sen virkistyskäyttöön ottamista. Huvipuiston sijoittamista, asuinalueetta ehdotettiin tilalle. Ne, jotka näkivät, että teollisuus pysyy siellä, toivoivat sen rinnalle pienvenelaitureita, purjevenesatamaa, eläinten uintipaikkaa, hoidettua ranta-alueetta, lintutorneja sekä talvella latuja ja luisteluväylää.

- Virpiniemen kehittämistä toivottiin liikunta-alueena ja viitattiin aiempaan suunnitelmaan alueen kehittämisestä. Toivottiin moottorikelkkareittien tekoa ja vesitaksia Oulun keskustaan.
- Keskustan rannikon kehittämistä toivottiin yleisesti palvelujen ja aktiviteettien tarjoamisen osalta, sekä muun muassa Ainolan puiston kehittämistä ja Tuiran rantaan ympärivuotisen saunan ja oleskelupaikan lisäämisenä.
- Vihreäsaaren kehittämistä julkiseen virkistyskäyttöön toivottiin muutamissa vastauksissa.
- Yleisesti toivottiin kehittämistä Hailuodon ja Koitelin matkailussa, järvien siistimisessä ja kunnostamisessa, sekä polkujen ja reittien lisäämisessä järvien ympärille ja veneiden kiinnityspaikkojen lisäämisellä rantoihin. Erityisesti mainittiin Jäälinjärvi ja Pyykösjärvi.

4 TUTKIMUKSEN TULOSTEN YHTEENVETO

Tähän olen koonnut tutkimustulosten analysointia ja yhteenvetoa, eli mikä on kaupunkilaisten mielestä merellisen Oulun nykyinen imago, ja mitkä ovat tärkeimpiä kehittämiskohtia merellisessä Oulussa ja miten merellisyyden tulisi näkyä nykyistä vahvemmin.

Yleisesti ottaen jokaisessa kohdassa tuli ilmi, että merenrantaa ja potentiaalia olisi paljon, mutta sitä ei syystä tai toisesta hyödynnetä tarpeeksi. Rantaan ja merelle pääsyä tulisi helpottaa sekä näkymiä avata, niin, että mahdollisimman monesta paikkaa ja eri tilanteissa tulisi merellisyys esiin. Suurin este merellisyyden havaitsemisessa koettiin olevan siinä, ettei rannoille ole pääsyä, suurimmilta osin siksi, että ne ovat täysin hoitamattomia ja pusikoituneita. Niitä haluttiin voimakkaasti siistittävän ja raivattavan laajalta alueelta. Useassa vastauksessa kävi myös ilmi, että merellisyyttä haluttiin korostettavan laajalla alueella ja toimenpiteitä tehtävän pitkin Kempeleenlahtea ja Hailuotoa myöten sekä aina Martinniemeen asti. Käsittääkseni raivaamista estää tai hillitsee se, että usea luonnontilainen alue on suojeltu ja luonnon monimuotoisuuden vuoksi sekä lintujen pesimä- ja muuttoaikana levähdysalueina toimivia alueita on runsaasti. Uskoisin, että mikäli asia on näin, tätä olisi syytä tuoda paremmin kaupunkilaisten tietoisuuteen, niin se vähentäisi tyytymättömyyttä pusikoihin ja toisi ymmärrystä siihen, että luonnontilaisia rantojakin tarvitaan. Kaikkea kun ei voi rakentaa ihmisten käyttöön.

Rakentamisesta kävi ilmi, että sitä kaivataan rannoille ja toisaalta ollaan taas yhtä paljon vastaan. Kuitenkin suurin osa rakentamista puoltavista vastauksista, sisälsivät toiveita siitä, että erityisesti torin rantaan tai muuallekaan rantoihin ei rakennettaisi korkeita rakennuksia, jotka peittävät merinäköalan ja asuntorakentamisen lisäksi rannoille jätettäisiin viihtyisiä, hoidettuja viheralueita, joissa kaikki voisivat viettää aikaansa. Korkeaa rakentamista suosittiin kyllä mutta erityisesti keskustassa ja juna-aseman liepeillä, joihin toivottiinkin näköalarakennuksia, joista näkisi kauemmas merelle.

Luonnonmukaiseksi toivottiin suurilta osin jätettävän erityisesti Hietasaaren alueen, jonne toivottiin kunnostettavan polkuja, nuotio- ja näköalapaikkoja, luonnon ehdoilla. Erilaisia opastekylttejä ja tietoisukuja merellisestä elämästä ennen ja nyt, luonnosta ja sen suojelusta, meren ja rantojen kasvillisuudesta ja elämistä, toivottiin polkujen ja teiden varsille luomaan merellistä henkeä. Huvipuiston tuomista Hietasaaren alueelle vastustettiin.

Varjakan satama korostui kunnostettavista satamapalveluista ehkä eniten, jonne toivottiin parempia palveluja ja pikaista kunnostamista. Varjakan saaren kulttuuriperintöön toivottiin kipeästi jonkun tahon tarttuvan, jotta se saataisiin pidettyä kunnossa ja otettaisiin käyttöön.

Toppilansalmesta toivottiin uutta merellistä keskusta, jonne keskittyisi erilaisia merellisiä tapahtumia ja palveluita. Tapahtumista mainittiin ainakin erilaiset venenäyttelyt, laivavierailut, meripäivät, purjehdus- ja historialliset tapahtumat. Merimuseota myös ehdotettiin. Kattavaa vierasvenesatamaa palveluineen kaivattiin ja tyylikästä ravintolaa, jossa veneilijät ja muut liikkujat voisivat helposti kohdata ja viettää aikaa. Toppilansalmen väylää toivottiin ruopattavan myös isoille purjeveneille ja laituripaikkoja kaivattiin myös pienveneille, kuten kajakeille ja soutuveneille.

Torin rantaan kaivattiin enemmän merellistä elämää ja siistimistä. Muitakin palveluita haluttiin kuin pubeja; tasokkaampia ravintoloita ja laivaterasseja. Kirjasto ja teatteri koettiin olevan merinäköymien tiellä ja merinäköymiä toivottiin avattavan jollain tavalla. Torin ranta koettiin tärkeäksi satamapaikaksi risteilyille eri puolelle Oulua, kuten Varjakkaan, Hailuotoon, Nallikariin, Kelloon ja Ruotsiin asti. Torinrannassa toivottiin myös nähtäväksi enemmän purjelaivoja ja Oulu-laivan kunnostamista sekä sen käyttöasteen nostoa. Torin rannan ja Hietasaaren välistä rantaviivaa ehdotettiin myös siirrettäväksi maata lisäämällä. Ihmeteltiin myös, miksi Rotuaari on Oulun keskus, kun se voisi olla torin alue?

Suistojokialue koettiin tärkeäksi Oulun merellisyyden ja palveluiden kannalta ja sen ylläpitoa, kunnostamista ja kehittämistä toivottiin. Suiston reunoille haluttiin palveluita kuten laivakahviloita, laitureita pienveneiden käyttöön ja kalastamiseen sekä viihtyisiä viheralueita, missä voisi viettää aikaa ja lisäämällä kelluvia saunoja rannan tuntumaan. Pääsyä merelle suluilla toivottiin myös jonkin verran ja koettiin, että se toisi merellisyyttä suistoon asti. Suiston varrelle tehtyjä kevyenliikenteen reittejä toivottiin lisää ja riittävää valaistusta. Suistoon ehdotettiin vesiliikunnan keskusta, jonne keskittyisi esimerkiksi pienveneilytoiminnot ja huvikalastaminen.

Saaristoihin toivottiin panostamista ja matkailupalveluja. Saarien laajamittaista raivaamista ja siistimistä, niihin nuotio-, istumapaikkojen, kahviloiden ja valaistuksen lisäämistä. Myös laiduntamismahdollisuuksia, esim. lampaille toivottiin. Rantautumismahdollisuuksia eri kokoisille vesilläliikkujille; poijuja ja erilaisia laiturirakenteita, saaren koosta riippuen. Myös pääsyä veneettömille korostettiin, erilaiset vesitaxit, vuokraveneet ja järjestetyt retket olivat toivomuslistan kärjessä. Esimerkkeinä vastaavista palveluista annettiin lähialueilla tapahtuvaa matkailun edistämistä,

esimerkiksi Kalajoella järjestetyt Ulkokalla matkailut ja siellä olevat tapahtumat ja palvelut sekä Raahen lähisaarten virkistyskäyttö tai Kemissä yleisesti merellisyyden korostaminen.

Merellisyyden toivottiin näkyvän muuallakin kuin vain tietyissä kohteissa ja paikoissa. Ravintoloihin kaivattiin merellisiä nimiä ja annoksia. Kauppoihin toivottiin enemmän paikallista kalaa myytäväksi ja suoraan kalastajilta ostettavaa kalaa mainostettavaksi enemmän, moniko tietää, että esimerkiksi Kellon Kiviniemessä toimii myymälä, josta voi ostaa suoraan kalaa kalastajilta? Kommentteja tuli myös perinnetaitojen opettamisesta ja ylläpitämisestä sekä merellisten taitojen lisäämisestä, etenkin nuorille. Sen lisäksi vastaajien ideoita olivat historian ja merellisyyden esille tuomiseen museo-, ravintola-, kahvilapalveluiden ja erilaisten infokylttien avulla sekä merikameroiden asentamisella, joilla voisi tuoda merellisyyttä kauaskin merestä.

Oulun uudelleen brändäämistä toivottiin ja kaikessa suunnittelussa otettavan huomioon merellisyys. Mallia kehoitettiin ottamaan esimerkiksi Kemistä, Kalajoen Hiekkasärkiltä, Kotkasta, Turusta. Toivottiin vahvaa panostamista merellisyyden luomiseen myös kauempana rannoista, kuten keskustaan näköalaravintoloiden lisäämisellä, lisäämällä teiden varsille ja eri paikkoihin tietoa historiasta ja erilaisten reittiopasteiden kautta. Laajempaa mainontaa ja tukemista veneilyseuroille ja erilaisille vesiharrasteryhmille. Enemmän kaupungin luomia mahdollisuuksia yrittäjille luoda kilpailua ja toimintaa rannoille ja merelle. Panostamista matkailupalveluihin korostettiin.

4.1 Pohdinta

Tässä kohdassa pohdin työtä ja sen tekemistä. Käsittelen myös mitä opinnäytetyöskentely opetti ja mitä aihe antoi minulle. Osio sisältää myös muut haasteet ja kiitokset tämän työn varrelta.

Työtä tehdessä heräsi useita ajatuksia merellisyyden korostamisesta ja tuli paljon tutustuttua myös lähialueiden merelliseen matkailuun, markkinointiin ja mahdollisuuksiin ja ei käy kieltäminen, että Oululla olisi todella paljon potentiaalia käyttämättä tässä. Taustatutkimuksen aikana esiin tullut Helena Petäistön kirjoitus Oulun merellisyyden markkinoinnista oli myös mielestäni mielenkiintoinen ja herätti kysymyksiä. Tervaravintola tosiaan puuttuu, miksei sellaista ole? Ehkä potentiaalisilla yrittäjillä ei ole tarpeeksi tietoa Oulun historiasta, jotta sitä osattaisiin hyödyntää? Voitaisiinko siis historiaa ja kulttuuriperintöä tosiaan tuoda voimakkaammin esille, jotta siitä saisi nautinnon ja viihteen lisäksi myös hyötyä?

Myös saarten hyödyntämistä kannattaisin ehdottomasti. Siinä olisi matkailuvalttia ja merellisyyttä huimasti. Saarten kunnostamiset, edes vähäiset toimenpiteet, joissa raivattaisiin ja luotaisiin oleskelupaikkoja, kuten istumapaikat, nuotiopaikat, wc, roskikset, riittäisi luomaan mahdollisuuksia järjestetyille retkille, joita eri yrittäjät voisivat tarjota vaikkapa melonnan kautta. Myös lampaiden laiduntaminen toisi elämää ja merellä mukavaa katseltavaa, josta voisi välittää videokuvaa maallekin.

Matkailupalveluihin panostus kannattaisi ehdottomasti muutenkin, niitähän käyttäisi paikallisetkin. Markkinointia ja sen hyödyntämistä olisi syytä tuoda myös pienyritysten tietoon. Työtä tehdessä löysin monta ns. merellistä yrittäjää, joista en ole koskaan aiemmin kuullutkaan, joilla oli mielenkiintoisia palveluja tarjolla ja tulen varmasti kokeilemaan niitä jatkossa, yhtenä esimerkkinä Oulujoen iglumajoitus. Mietin vain, että kuinka paljon olisikaan asiakkaita, jos tieto olisi paremmin saatavilla? Tässä ehdottaisin Oulun kaupungin matkailupalvelua ottamaan koppia ja järjestämään yrittäjille erilaista tiedotusta, koulutusta ja yhteistyötä matkailun edistämiseksi. Itselläni on matkailu-, ravintola-, hotelliala tausta, ja siksin mielessäni virisi monta uutta yritysidea matkailupalveluista ja näin monia potentiaalisia mahdollisuuksia toteutettavaksi. Koin siis työn tekemisen erittäin mielenkiintoisena ja sain paljon uusia ajatuksia tutkimuksen aikana.

Tutkimusta tehdessäni tutustuin useaan jo aiemmin tehtyyn tutkimukseen Oulun kehittämisestä ja mielestäni olisi hyvä käydä läpi näitä suunnitelmia ja aiempia kehittämisideoita. Teoksista, tutkimuksista, hankkeista ja aloitteista löytyi todella paljon käyttökelpoisia ideoita Oulun kehittämiseen matkailun, markkinoinnin ja merellisyyden edistämiseen. Tietoa on siis tarjolla jo vaikka kuinka paljon hyödynnettäväksi, kunhan ne vain otettaisiin tarkasteltaviksi. Työssäni toin niistä esille vain pienen osan, vaikka olisi tehnyt mieli käsitellä niitäkin paljon laajemmin, mutta sepä olisikin jo oma tutkimuksensa.

Haluaisin vielä kiittää erityisesti äitiäni tuesta työtä tehdessä. Sain häneltä pohdintoihini tukea ja hyviä mielipiteitä työn edetessä. Unohtamatta lastenhoitoapua, jota sain kaikilta isovanhemmilta, se tarjosi ajoittain rauhallista työympäristöä. Kiitän myös Helenaa, joka ohjasi työtäni ja lykki minua eteenpäin, nyt työ on valmis. Kiitos kuuluu myös miehelleni teknisestä tuesta, joka välillä oli tarpeen. Suuri kiitos myös Oulun kaupungille mahdollisuudesta tehdä tämä työ, se oli mielenkiintoista. Kiitos!

LÄHTEET

- Asuntomessut. Internetsivu: Asuntomessut, ajankohtaista, uutishuone, 18.12.2019. Oulun Hartaanselän asuntomessuista 2025. Saatavissa: <https://vanha.asuntomessut.fi/ajankohtaista/asuntomessut-2025-oulussa-hartaanselanrannan-arkkitehtuurikilpailun-voitti-hojjakka/> Viitattu 17.12.2020
- Hartaanselän asuntomessut. Internetsivu: Oulun kaupunki, Hartaanselänranta. Saatavissa: <https://www.ouka.fi/hartaanselanranta> Viitattu 17.12.2020
- Helsingin yliopisto. Internetsivu: Helsingin yliopiston tiedekasvatus, kemianhistoria, tervanpolton historia Suomessa. Saatavissa: <https://kemiahistoria.luma.fi/tervanpolton-historia-suomessa/>. Viitattu 25.11.2020.
- Hujanen Erkki, 2016. Kaleva 18.6.2016. Internetsivu: Osataanko Oulussa hyödyntää merta? Saatavissa: <https://www.kaleva.fi/puheenaihe-osataanko-oulussa-hyodyntaa-merta/1737071>. Viitattu 17.11.2020
- Jämsen Janita, 2016. Internetsivu: *Selvitystyö Ouhoi! Merifestivaalista 2015*. Opinnäytetyö. Oulu: Oulun ammattikorkeakoulu. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/107128/jamsen_janita.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 17.11.2020
- Kananen, J. 2014. *Opinnäytetyön kirjoittamisen opas*. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Koskimäki Heljä, 2018. Internetsivu: *Hirsirakenteinen merikeskus Oulun Toppilaan*. Diplomityö. Oulu: Oulun yliopisto. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201809132784.pdf>. Viitattu 17.12.2020
- Maanmittauslaitos, 2020. Internetsivu: Ajankohtaista Suomen tervahistoriasta. Saatavissa: <https://www.maanmittauslaitos.fi/ajankohtaista/suomen-tervahistoria-nakyy-kartalla-maastotietokannassa-yli-16-000-tervahautaa>. Viitattu 25.11.2020
- Merellinen Oulu. Internetsivu: Merellinen Oulu ry:n ylläpitämä sivusto Oulu-laivasta. Saatavissa: <http://merellinenoulu.com/>. Viitattu 25.11.2020
- Merikaupunki Oulu. Internetsivu: Oulun kaupunki, Merikaupunki Oulu -tavoitesuunnitelma. Saatavissa: <https://www.ouka.fi/merikaupunkioulu> Viitattu 1.11.2020
- Merimieskirkko. Internetsivu: Suomen Merimieskirkko ry, Oulun historiaa. Saatavissa: <https://merimieskirkko.fi/oulu/historiaa/>. Viitattu 25.11.2020
- Metsähallitus. Internetsivu: Metsähallituksen ylläpitämä sivusto Luontoon.fi, Perämerensaaret ja historia. Saatavissa: <https://www.luontoon.fi/peramerensaaret/historia>. Viitattu 25.11.2020
- Mun Oulu. Internetsivu: Artikkelit -Hartaanselän ranta asuntomessualueeksi 10.3.2020. Saatavissa: <https://www.munoulu.fi/artikkeli/-/id/hartaanselan-ranta-rakentuu-asuntomessualueeksi-asukkaita-kutsutaan-mukaan-kehittamistyohon> Viitattu 17.12.2020
- Oikeusministeriö. Internetsivu: Oikeusministeriön ylläpitämä sivusto kansalaisaloitteista. Kaupunki Oulu. Saatavissa: <https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/4546>,

<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/5744>,
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/12100>,
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/15463>,
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/6047>,
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/13639>,
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/15703>. Viitattu 20.11.2020

Oulun kaupunki, Ranta-Toppila. Internetsivu: Oulun kaupunki, asuminen ja rakentaminen, tontit, Ranta-Toppila. Saatavissa: <https://www.ouka.fi/oulu/asuminen-ja-rakentaminen/rantatoppila> Viitattu 18.11.2020

Oulun matkailu. Internetsivu: Oulun matkailu, VisitOulu.fi. Näköalatornit Oulussa. Saatavissa: <https://visitoulu.fi/tuote/nakoalatornit-oulussa/>. Viitattu 25.11.2020

Ouluport. Internetsivu: Ouluport, satamat ja historiaa. Saatavissa: <https://ouluport.com/satamat/historiaa/>. Viitattu 19.11.2020

Petäistö Helena, 2018. Kaleva 16.8.2018. Internetsivu: Oulun valttikortti on maailman suurin terwasatama – Miksi ihmeessä hieno terwasatama jätetään hyödyntämättä? Saatavissa: <https://www.kaleva.fi/oulu-valttikortti-on-maailman-suurin-terwasatama/1781223>. Viitattu 25.11.2020

Ranta-Toppila. Internetsivu: Oulun kaupunki, dokumentti sähköisessä kirjastossa. Kehittämissuunnitelma RantaToppilan kehittämiseksi. Saatavissa: https://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=75ad0caa-1641-4e25-bfb8-6fecc8fa7faa&groupId=1378748 Viitattu 17.12.2020

Sankala Kari, 2009. Kaleva 7.9.2009. Internetsivu: Meri vaaditaan Oulussa esiin. Saatavissa: <https://www.kaleva.fi/meri-vaaditaan-oulussa-esiin/2403695>. Viitattu 17.11.2020

Suistokaupunkivisio. Internetsivu: Oulun kaupungin suistokaupunkivisio -raportti 28.5.2019. Saatavissa: https://www.ouka.fi/documents/12610409/17424611/Suistokaupunkivisio_raportti_hyvaksytty_FINA_L.pdf/a2e0f9c9-17b0-46b2-8960-4e7a74f384c7. Viitattu 19.11.2020

Terwarahasto. Internetsivu: Terwarahasto, tervan historia. Saatavissa: <http://www.terwarahasto.fi/terwan-historia.html> Viitattu 25.11.2020

Veneily. Internetsivu: Oulun kaupunki, Kadut, kartat ja liikenne/Veneily. Saatavissa: <https://www.ouka.fi/oulu/kadut-kartat-ja-liikenne/veneily>. Viitattu 1.12.2020

MERIKAUPUNKI OULU ASUKAS- JA TOIMIJAKYSELY KYSYMYKSET

5. Merellisyys näkyy mielestäni Oulussa
6. Miten merellisyys sinusta Oulussa näyttäytyy?
7. Tulisiko merellisyyden näkyä Oulussa vahvemmin?
 - a. Ei
 - b. Kyllä
8. Tulisiko merellisyyden näkyä Oulussa vahvemmin? ---Jos vastasit kyllä, niin miten merellisyyden tulisi sinusta näyttäytyä nykyistä vahvemmin?
9. Mitkä ovat mielestäsi kolme vetovoimaisinta tekijää Oulussa merikaupunkina?
10. Mitkä ovat Oulun meri- ja ranta-alueiden keskeisimmät kehittämistarpeet (esimerkiksi liikkumisen, palveluiden suhteen)?
11. Kuinka usein vieraillet **Kiiminkijoki suistossa**
 - a. Lähes päivittäin
 - b. Noin kerran kuukaudessa
 - c. Muutaman kerran vuodessa
 - d. Harvemmin kuin kerran vuodessa
 - e. En ole vierailut täällä, mutta minulla on toiveita alueen kehittämiseen liittyen
 - f. En tunne aluetta (SIIRRY SEURAAVAAN)
12. Käytän Kiiminkijoki suistoa
 - a. Ulkoiluun
 - b. Hyödynnän alueen palveluita kuten kahviloita
 - c. Majoittumiseen kuten mökkeilyyn
 - d. Ammatilliseen tarkoitukseen, kuten kalastukseen tai matkailuun
13. Käytän Kiiminkijoki suistoa---Millaista ulkoilua alueella harrastat:
14. Kiiminkijoki suisto on mielestäni
 - a. Maisemallisesti erityisen miellyttävä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - b. Luontoarvoiltaan erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - c. Kulttuuriympäristöltään erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - d. Palvelutarjonnaltaan erityisen mielenkiintoinen
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa

15. Kiiminkijoki suisto on mielestäni helposti saavutettavissa
- a. Joukkoliikenteellä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - b. Kävelen tai pyörällä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - c. Omalla autolla
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
16. Tulevaisuudessa näkisin Kiiminkijoki suiston mieluiten
17. Tulevaisuudessa näkisin Kiiminkijoki suiston kehittyvän
18. Kiiminkijoki suistoon tarvitaan mielestäni lisää:
- a. ravintoloita tai kahviloita
 - b. majoituspalveluita
 - c. ohjelmapalveluita, kuten välinevuokrausta tai ohjattuja retkiä
 - d. reittejä ja kulkuyhteyksiä
 - e. muita palveluita tai rakenteita
19. Millaisia palveluita tai rakenteita alueelle tarvitaan:
20. Miten Kiiminkijoki suistoa tulisi sinusta kehittää?
21. Kuinka usein vieraillet **Virpiniemessä tai Kiviniemessä**?
- a. Lähes päivittäin
 - b. Noin kerran kuukaudessa
 - c. Muutaman kerran vuodessa
 - d. Harvemmin kuin kerran vuodessa
 - e. En ole vierailut täällä, mutta minulla on toiveita alueen kehittämiseen liittyen
 - f. En tunne aluetta (SIIRRY SEURAAVAAN)
22. Käytän Virpiniemen ja Kiviniemen aluetta
- a. Ulkoiluun
 - b. Hyödynnän alueen palveluita kuten kahviloita
 - c. Majoittumiseen kuten mökkeilyyn
 - d. Ammatilliseen tarkoitukseen, kuten kalastukseen tai matkailuun
23. Käytän Virpiniemen ja Kiviniemen aluetta ---Millaista ulkoilua alueella harrastat:
24. Virpiniemen ja Kiviniemen alue on mielestäni
- a. Maisemallisesti erityisen miellyttävä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa

- b. Luontoarvoiltaan erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - c. Kulttuuriympäristöltään erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - d. Palvelutarjonnaltaan erityisen mielenkiintoinen
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
25. Virpiniemen ja Kiviniemen alue on mielestäni helposti saavutettavissa
- a. Joukkoliikenteellä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - b. Kävellessä tai pyörällä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - c. Omalla autolla
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
26. Tulevaisuudessa näkisin Virpiniemen ja Kiviniemen alueen mieluiten
27. Tulevaisuudessa näkisin Virpiniemen ja Kiviniemen alueen kehittyvän
28. Virpiniemen ja Kiviniemen alueelle tarvitaan mielestäni lisää:
- a. ravintoloita tai kahviloita
 - b. majoituspalveluita
 - c. ohjelmapalveluita, kuten välinevuokrausta tai ohjattuja retkiä
 - d. reittejä ja kulkuyhteyksiä
 - e. muita palveluita tai rakenteita
29. Millaisia palveluita tai rakenteita alueelle tarvitaan:
30. Miten Virpiniemen ja Kiviniemen aluetta tulisi sinusta kehittää?
31. Kuinka usein vieraillet **Kellon saaristossa** (esim. Kraaseli, Kotakari, Kropsu)
- a. Lähes päivittäin
 - b. Noin kerran kuukaudessa
 - c. Muutaman kerran vuodessa

- d. Harvemmin kuin kerran vuodessa
 - e. En ole vierailut täällä, mutta minulla on toiveita alueen kehittämiseen liittyen
 - f. En tunne aluetta (SIIRRY SEURAAVAAN)
32. Käytän Kellon saariston aluetta
- a. Ulkoiluun
 - b. Hyödynnän alueen palveluita kuten kahviloita
 - c. Majoittumiseen kuten mökkeilyyn
 - d. Ammatilliseen tarkoitukseen, kuten kalastukseen tai matkailuun
33. Käytän Kellon saariston aluetta--Millaista ulkoilua alueella harrastat:
34. Kellon saariston alue on mielestäni
- a. Maisemallisesti erityisen miellyttävä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - b. Luontoarvoiltaan erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - c. Kulttuuriympäristöltään erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - d. Palvelutarjonnaltaan erityisen mielenkiintoinen
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
35. Kellon saariston alue on mielestäni helposti saavutettavissa
- a. Joukkoliikenteellä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - b. Kävelen tai pyörällä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - c. Omalla autolla
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
36. Tulevaisuudessa näkisin Kellon saariston alueen mieluiten

37. Tulevaisuudessa näkisin Kellon saariston alueen kehittyvän
38. Kellon saariston alueelle tarvitaan mielestäni lisää:
- ravintoloita tai kahviloita
 - majoituspalveluita
 - ohjelmapalveluita, kuten välinevuokrausta tai ohjattuja retkiä
 - reittejä ja kulkuyhteyksiä
 - muita palveluita tai rakenteita
39. Millaisia palveluita tai rakenteita alueelle tarvitaan:
40. Miten Kellon saariston aluetta tulisi sinusta kehittää?
41. Kuinka usein vieraillet **Toppilan ja Pateniemen ranta-alueilla**:
- Lähes päivittäin
 - Noin kerran kuukaudessa
 - Muutaman kerran vuodessa
 - Harvemmin kuin kerran vuodessa
 - En ole vierailut täällä, mutta minulla on toiveita alueen kehittämiseen liittyen
 - En tunne aluetta (SIIRRY SEURAAVAAN)
42. Käytän Toppilan ja Pateniemen ranta-aluetta
- Ulkoiluun
 - Hyödynnän alueen palveluita kuten kahviloita
 - Majoittumiseen kuten mökkeilyyn
 - Ammatilliseen tarkoitukseen, kuten kalastukseen tai matkailuun
43. Käytän Toppilan ja Pateniemen ranta-aluetta--Millaista ulkoilua alueella harrastat:
44. Toppilan ja Pateniemen ranta-alue on mielestäni
- Maisemallisesti erityisen miellyttävä
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
 - Luontoarvoiltaan erityisen arvokas
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
 - Kulttuuriympäristöltään erityisen arvokas
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
 - Palvelutarjonnaltaan erityisen mielenkiintoinen
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
45. Toppilan ja Pateniemen ranta-alue on mielestäni helposti saavutettavissa
- Joukkoliikenteellä

- i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - b. Kävellessä tai pyörällä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - c. Omalla autolla
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
46. Tulevaisuudessa näkisin Toppilan ja Pateniemen ranta-alueen mieluiten
47. Tulevaisuudessa näkisin Toppilan ja Pateniemen ranta-alueen kehittyvän
48. Toppilan ja Pateniemen ranta-alueelle tarvitaan mielestäni lisää:
- a. ravintoloita tai kahviloita
 - b. majoituspalveluita
 - c. ohjelmapalveluita, kuten välinevuokrausta tai ohjattuja retkiä
 - d. reittejä ja kulkuyhteyksiä
 - e. muita palveluita tai rakenteita
49. Millaisia palveluita tai rakenteita alueelle tarvitaan:
50. Miten Toppilan ja Pateniemen ranta-alueella tulisi sinusta kehittää?
51. Kuinka usein vieraillet **Hietasaarella**?
- a. Lähes päivittäin
 - b. Noin kerran kuukaudessa
 - c. Muutaman kerran vuodessa
 - d. Harvemmin kuin kerran vuodessa
 - e. En ole vierailut täällä, mutta minulla on toiveita alueen kehittämiseen liittyen
 - f. En tunne aluetta (SIIRRY SEURAAVAAN)
52. Käytän Hietasaarta
- a. Ulkoiluun
 - b. Hyödynnän alueen palveluita kuten kahviloita
 - c. Majoittumiseen kuten mökkeilyyn
 - d. Ammatilliseen tarkoitukseen, kuten kalastukseen tai matkailuun
53. Käytän Hietasaarta ---Millaista ulkoilua alueella harrastat:
54. Hietasaari on mielestäni
- a. Maisemallisesti erityisen miellyttävä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - b. Luontoarvoiltaan erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä

- ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
- c. Kulttuuriympäristöltään erityisen arvokas
- i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
- d. Palvelutarjonnaltaan erityisen mielenkiintoinen
- i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
55. Hietasaari on mielestäni helposti saavutettavissa
- a. Joukkoliikenteellä
- i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
- b. Kävelen tai pyörällä
- i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
- c. Omalla autolla
- i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
56. Tulevaisuudessa näkisin Hietasaaren mieluiten
57. Tulevaisuudessa näkisin Hietasaaren kehittyvän
58. Hietasaareen tarvitaan mielestäni lisää:
- a. ravintoloita tai kahviloita
 - b. majoituspalveluita
 - c. ohjelmapalveluita, kuten välinevuokrausta tai ohjattuja retkiä
 - d. reittejä ja kulkuyhteyksiä
 - e. muita palveluita tai rakenteita
59. Millaisia palveluita tai rakenteita alueelle tarvitaan:
60. Miten Hietasaarta tulisi sinusta kehittää?
61. Kuinka usein vieraillet **Kempeleenlahden alueella**?
- a. Lähes päivittäin
 - b. Noin kerran kuukaudessa
 - c. Muutaman kerran vuodessa
 - d. Harvemmin kuin kerran vuodessa
 - e. En ole vierailut täällä, mutta minulla on toiveita alueen kehittämiseen liittyen

- f. En tunne aluetta (SIIRRY SEURAAVAAN)
62. Käytän Kempeleenlahden aluetta
- Ulkoiluun
 - Hyödynnän alueen palveluita kuten kahviloita
 - Majoittumiseen kuten mökkeilyyn
 - Ammatilliseen tarkoitukseen, kuten kalastukseen tai matkailuun
63. Käytän Kempeleenlahden aluetta--Millaista ulkoilua alueella harrastat:
64. Kempeleenlahden alue on mielestäni
- Maisemallisesti erityisen miellyttävä
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
 - Luontoarvoiltaan erityisen arvokas
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
 - Kulttuuriympäristöltään erityisen arvokas
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
 - Palvelutarjonnaltaan erityisen mielenkiintoinen
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
65. Kempeleenlahden alue on mielestäni helposti saavutettavissa
- Joukkoliikenteellä
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
 - Kävellen tai pyörällä
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
 - Omalla autolla
 - Samaa mieltä
 - Ei samaa eikä eri mieltä
 - Eri mieltä
 - En osaa sanoa
66. Tulevaisuudessa näkisin Kempeleenlahden alueen mieluiten
67. Tulevaisuudessa näkisin Kempeleenlahden alueen kehittyvän
68. Kempeleenlahden alueelle tarvitaan mielestäni lisää:

- a. ravintoloita tai kahviloita
- b. majoituspalveluita
- c. ohjelmapalveluita, kuten välinevuokrausta tai ohjattuja retkiä
- d. reittejä ja kulkuyhteyksiä
- e. muita palveluita tai rakenteita

69. Millaisia palveluita tai rakenteita alueelle tarvitaan:

70. Miten Kempeleenlahden aluetta tulisi sinusta kehittää?

71. Kuinka usein vieraillet **Varjakan alueella**?

- a. Lähes päivittäin
- b. Noin kerran kuukaudessa
- c. Muutaman kerran vuodessa
- d. Harvemmin kuin kerran vuodessa
- e. En ole vierailut täällä, mutta minulla on toiveita alueen kehittämiseen liittyen
- f. En tunne aluetta (SIIRRY SEURAAVAAN)

72. Käytän Varjakan aluetta

- a. Ulkoiluun
- b. Hyödynnän alueen palveluita kuten kahviloita
- c. Majoittumiseen kuten mökkeilyyn
- d. Ammatilliseen tarkoitukseen, kuten kalastukseen tai matkailuun

73. Käytän Varjakan aluetta---Millaista ulkoilua alueella harrastat:

74. Varjakan alue on mielestäni

- a. Maisemallisesti erityisen miellyttävä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
- b. Luontoarvoiltaan erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
- c. Kulttuuriympäristöltään erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
- d. Palvelutarjonnaltaan erityisen mielenkiintoinen
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa

75. Varjakan alue on mielestäni helposti saavutettavissa

- a. Joukkoliikenteellä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä

- iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - b. Kävellessä tai pyörällä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - c. Omalla autolla
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
76. Tulevaisuudessa näkisin Varjakan alueen mieluiten
77. Tulevaisuudessa näkisin Varjakan alueen kehittyvän
78. Varjakan alueelle tarvitaan mielestäni lisää:
- a. ravintoloita tai kahviloita
 - b. majoituspalveluita
 - c. ohjelmapalveluita, kuten välinevuokrausta tai ohjattuja retkiä
 - d. reittejä ja kulkuyhteyksiä
 - e. muita palveluita tai rakenteita
79. Millaisia palveluita tai rakenteita alueelle tarvitaan:
80. Miten Varjakan aluetta tulisi sinusta kehittää?
81. Kuinka usein vieraillet **Liminganlahden alueella**?
- a. Lähes päivittäin
 - b. Noin kerran kuukaudessa
 - c. Muutaman kerran vuodessa
 - d. Harvemmin kuin kerran vuodessa
 - e. En ole vieraillut täällä, mutta minulla on toiveita alueen kehittämiseen liittyen
 - f. En tunne aluetta (SIIRRY SEURAAVAAN)
82. Käytän Liminganlahden aluetta
- a. Ulkoiluun
 - b. Hyödynnän alueen palveluita kuten kahviloita
 - c. Majoittumiseen kuten mökkeilyyn
 - d. Ammatilliseen tarkoitukseen, kuten kalastukseen tai matkailuun
83. Käytän Liminganlahden aluetta---Millaista ulkoilua alueella harrastat:
84. Liminganlahden alue on mielestäni
- a. Maisemallisesti erityisen miellyttävä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - b. Luontoarvoiltaan erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä

- iv. En osaa sanoa
 - c. Kulttuuriympäristöltään erityisen arvokas
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - d. Palvelutarjonnaltaan erityisen mielenkiintoinen
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
- 85. Liminganlahden alue on mielestäni helposti saavutettavissa
 - a. Joukkoliikenteellä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - b. Kävellessä tai pyörällä
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
 - c. Omalla autolla
 - i. Samaa mieltä
 - ii. Ei samaa eikä eri mieltä
 - iii. Eri mieltä
 - iv. En osaa sanoa
- 86. Tulevaisuudessa näkisin Liminganlahden alueen mieluiten
- 87. Tulevaisuudessa näkisin Liminganlahden alueen kehittyvän
- 88. Liminganlahden alueelle tarvitaan mielestäni lisää:
 - a. ravintoloita tai kahviloita
 - b. majoituspalveluita
 - c. ohjelmapalveluita, kuten välinevuokrausta tai ohjattuja retkiä
 - d. reittejä ja kulkuyhteyksiä
 - e. muita palveluita tai rakenteita
- 89. Millaisia palveluita tai rakenteita alueelle tarvitaan:
- 90. Postinumero (jos asut ulkomailla, niin jätä kenttä tyhjäksi)
- 91. Syntymävuosi
- 92. Kuinka monta vuotta olet asunut Oulussa
 - a. alle vuoden
 - b. 1–10 vuotta
 - c. yli 10 vuotta
 - d. en asu Oulussa
- 93. Kuulun seuraaviin Oulun seudulla toimiviin harrastusjärjestöihin tai urheiluseuroihin:
- 94. Olen:

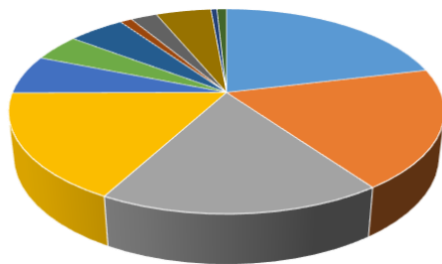
- a. kuntalainen
- b. kunta/muu viranomainen
- c. luottamushenkilö
- d. yhdistystoimija
- e. yrittäjä
- f. en mikään näistä

Olen: ---Jos toimit yrittäjänä Oulussa, niin millä toimialalla työskentelet

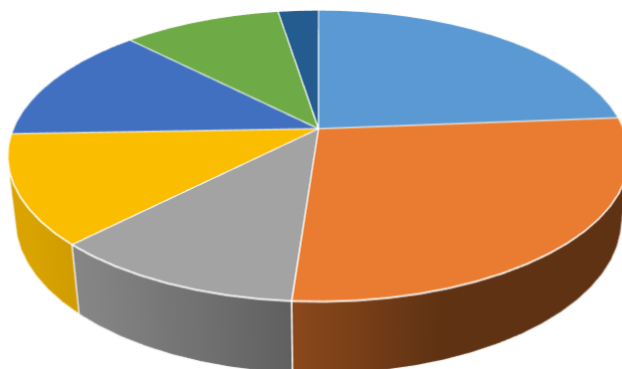
16.11.2010

Liikkuminen ja ympäristö

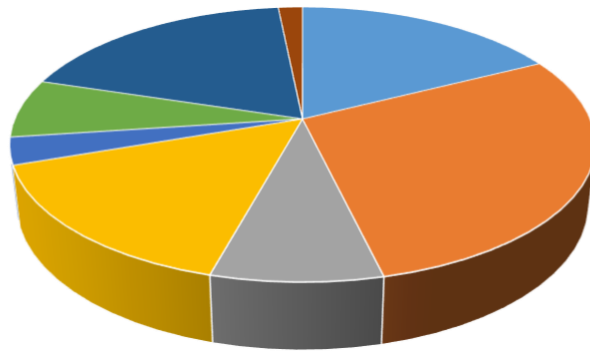
■ Kevyt liikenne 21%	■ Luonto 19%
■ Rannoille pääsy ja maisemat 18%	■ Palvelut 17%
■ Saaret 6%	■ Rannat yhteiskäyttöön 4%
■ Julkiset yhteydet 5%	■ Asuntoja 1%
■ Kaavoittaminen, seurojen tukeminen 2%	■ Opasteet 5%
■ Esteetön liikkuminen 1%	■ Parkkipaikat 1%

Vesillä liikkuminen ja satamat

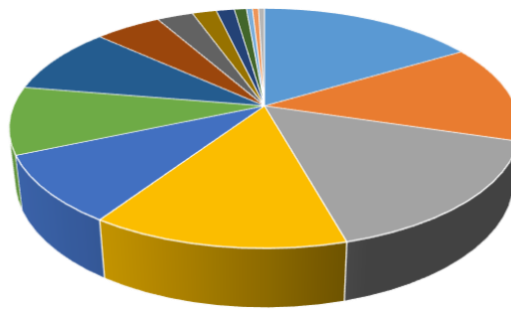
■ Vesille pääsy ja siellä liikkuminen 24%	■ Lisää satamia ja parempia palveluita 27%
■ Lisää pienvenesatamia, laitureita ja poijuja 11%	■ Vesiliikuntamahdollisuuksia 12%
■ Vesiväylien kunnostaminen 13%	■ Lisää vierasvenesatamia ja palveluja 10%
■ Matkustajalaivaliikenne 3%	

Tapahtumat ja tekeminen

- Tapahtumat 18%
- Tekemistä 29%
- Historia 8%
- Markkinointi ja tiedottaminen 15%
- Teiden kunnostaminen 3%
- Näköalapaikkoja, merellisyyden tuominen 7%
- Talviaktiviteetit 19%
- Sillat 2%

Paikkakohtaiset maininnat

- Tori 16%
- Hietasaari 13%
- Nallikari 16%
- Toppilansaari ja -salmi 14%
- Varjakansaari 9%
- Suisto 9%
- Kiviniemi 9%
- Virpiniemi 5%
- Keskustan rannikko 3%
- Vihreäsaari 2%
- Järvet 1%
- Hailuoto 1%
- Koiteli
- Ainolan puisto
- Tuira